

Ketabton.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم :: شپېلى

لیکوال :: عبدالباری جهانی

د چاپ کال :: ۱۳۸۱ هـ ش کال

خپروونکی :: صحاف نشراتي مؤسيسه

د چاپ شمېر :: ۱۰۰۰ ټوکه

دشپېلى د چاپ ټوله حقوق د خپروونکي او د انلائين حق ئى يوا خي د بېنوا پاني سره محفوظ دي، نوري ويپ پاني
ددې کتاب شعرونه د ماخذ په نبورو لو کاپي کولاي شي

جهاني خو دا خل له "شپيلۍ" سره

"که د غليم په وينو سره توره مي رانه ورله

موروي د ورور په وينو سره لاسونه نه لرمه

که د ناموس د غليم خويندي مي سرتوري نه کړې

پر غليمانو مي د خويندو ستر نه پلورمه

که خپل مورچل مي په سرو وينو لمبولي نه دي

ستا د پلو د دېمنانو سنګر نه ساتمه"

بناغلي شاعر عبدالباري جهاني د پښتو د نوي شاعرانه دوران، په هغو نومياليو شاعرانو کې راخي چې پر خپلو شعرونو يې دغه شاعرانه بهير بسلکي کړي، رنگين کړي او خلولي دي. له دغې شعری ټولکي خخه وړاندي چې دا دی د "شپيلۍ" په نوم ستاسو په لاس کې ده د شاعر درې نوري ټولکي هم خپري شوي دي : "ورکه مېنه، پايکوب" او "د سباوون په تمه" او هغه تکي چې بناغلي جهاني يې زما په نظر، زموږ په معاصره شاعري کې زيات خلولی او د ۵۵ د شعر هنګامي يې هري خوا ته خپري کړي دي، په دي ډول شمېرلى شو:

_ ۱ د جهاني په شاعري کې، د افغانستان د مقاومت د شاعري ډېري ستري او لوړنۍ بېلګې خوندي دي. جهاني هغه شاعر دي چې پر افغانستان د کمونېزم او سور یړغل په وړاندي د مقاومت د پیلامې هنګامي يې تودې کړي، دغه بېلګه يې له غميزي مخکې زمزمه کړه خو لکه وروستيو حالتو ته چې يې ويلى وي، داسي يې د مقاومت سندريزه پالى، تري جوړه کړه او د "ناشنناس" خواړه غږ نور بنایست هم ورکړ:

دا د مستو پسلۍ دی، دا د اور سبزه کوبې ۵۵

هره پاڼه خماري ۵۵، هر ګلاب مو شرابي سو

را ایستلې توره راغي، د ساقي د وينو تړي

زمور مستي چې يې ليدله شيخ پخپله خماري سو

د گناه په ځم کي رنګ سول د زاهد د پګرۍ ولونه
پر هډوکو یې لړزه ده، ټینګ ايمان یې شيطاني سو
صف ته راغي د رندانو، د اغيارو له ټوليه
مود یې زهرو ته بللو، خپل سوما یې زقومي سو
په موج خېزه هيبيت راغلي د فلك سېلابي کرډي
زمور بېړۍ یې دوبوله خپل توپان یې توپاني سو
د خزان له هر سرکوبه، سل پايكوبه پورته کېږي
هره ترخه نسترن دي، هر یو زوز مو ګلابي سو
اوروي صدفي څاځکي، بسخوي د مستي تخم
هر نرګس ته یې جام ورکړ، هر یو بوټي یې یاغي سو
ربړدوی د زړو تارونه د گناه شپرينه تنده
ړنګوي د تقوا غرونه هر ګلنګ یې فرهادي سو

د روسي یرغلګرو او د هغو د برېڅو په وړاندي د جهاني د شعرونو هنګامي، د افغانانو د سېېڅلي جهاد او مقاومت
د ادبی سنګر په ډپرو ارزښتمنو تاریخي بېلګو کي د حسابولو وړ دي، لکه:

وايه شين آسمانه تا کوم بل چېرته ليدلې دي
داسي ارادې چې توپانونه خپلولای سی
داسي ولسوونه چې سېلونه اېلولای سی
داسي کلک سوکونه چې ټانکونه اوبلولای سی
دغسي سينې چې فلكي سېلاب راګرځوي
دغسي طغيان چې یاغي سوي سېلابونه خوري

دغسي ناره چي اسرافيل ورخخه ورېبدى

دغسي قيامت چي دوبخونه خوري اورونه خوري

(تر پايه)

او يا لكه چي په "زما کندهاره" نومي مشهور شعر کي وايي:

زما کندهاره د زمرو وطنه

زما د سرکبىو پېښتنو وطنه

خونه ياغى يې صدقە دى سمه

د نافرمانو جنگيالو وطنه

بيا دى ترنك توبانى سوى وينم

بيا دى ارغند په مستېدو راغلى

بيا ارغسان دى بيا موجونه وهى

بيا دى هلمىند په خرونېدو راغلى

بيا د زړې توري د خرب يادونه

بيا دى په سترګو کي اورونه وينم

بيا له ایوب سره لښکري راغلې

بيا د رېديو داستانونه وينم

لكه چي بيا دى خه يرغل نيت دى

لكه چي بيا دى غورېدو ته زړه سو

لكه چي بيا دى خه په زړه کي گرځي

لکه چې بیا دی خوچېدو ته زړه سو

زما کندهاره د زمره وطنه

زما د سرکښو پښتنو وطنه

خونه یاغي سوي صدقه دی سمه

د نافرمانو جنګیالو وطنه

ستا د پایلوچو تر پګړيو واري

ستا د تېرو تېغونو جنګ وګرڅم

ستا له غرور خخه کاره تګونه

ستا قهر وګرڅم، ستا ننګ وګرڅم

بیا د ملاي ميوندي خربنه

بیا تورپکۍ د فرنګ خونه سوځي

بیا د بابا د پاني پت هنګامه

بیا شاه محمود اصفهانونه سوځي

بیا د گرګین پر کور مرګي مېلمه دی

بیا د میرویس په نامه وغورېدې

بیا د اشرف د انتقام لمبه ۵

بیا دی د قهر ویني خوچېدې

بیا دی لمن له شهیدانو ډکه

بیا د کوچني غازی زانګو زنکوې

بیا دی په وریئو کي سېلونه ګرځي

بیا یې په غېږ کي زلزلې وینسوې

زما کندهاره د زمره وطنه

زما د سرکښو پښتو وطنه

خونه یاغی یې صدقه دي سمه

د نافرمانو جنگيالو وطنه

د بناغلي باري جهاني د دغه دول شعرونو بېلگي بېخي زياتي دي چي د افغانستان د معاصره ادبیاتو په خپرنه کي به د مقاومت د لومړنيو، لورو او سترو بېلگو په توګه، د مقاومت په ادبی تاریخ کي مطالعه او خپرل کېږي.

2- د بناغلي عبدالباري جهاني د شاعري د گرانښت يو بل راز په دې کي پروت دی چي دغه شاعري له پیل خخه له يو ډول مستۍ، یاغي توب او "مستانه نافرمانۍ" سره ملګري ډه، د همدغه تکي په پام کي ساتلو سره، جهاني د افغانستان په معاصره شاعري کي ځانګړي دریئ لري. زما په نظر دی د افغانستان د معاصر پښتو شعر د دوو نسلونو تر منځ د ارتباط د کړي په توګه باید په پام کي ولرو، د معاصر پښتو شعر د منځنۍ دورې د پاي او د نوي شاعرانه دوران تر منځ د پیوستون د کړي په توګه. د داود خان د جمهوریت په دوره کي (چي د شعری سخت سانسور دوره هم وه) د ده د شعر هنګامي پیل شوې او شاعري یې له پیل خخه له نوبست او مستانه ولو لو سره ملګري وه. د جهاني په شاعري کي دغه "مستانه نافرمانۍ" د دوو کلیشواو چوکاتونو په وړاندي راڅرګنده شوه:

الف :- د وخت د سرکاري او حکومتي چوکاتونو او "سرکاري شاعري" په وړاندي.

ب :- د ټولني د هنځه وخت د يو شمېر عنعنوي چوکاتونو په وړاندي.

جهاني په خپلولومړنيو شعرونو کي هم د دغو دواړو چوکاتونو په وړاندي ودرېد او همدغه خبره ده چي فاضل استاد پوهاند رشاد یې "یاغي او مبتکر" شاعر بولي.

د شاعر د مستانه شاعري بېلگي بېخي زياتي دي، خو رائئ یو خو نمونې یې ولوئه:

موږ لپونو ته د حساب خبری مه یادووه

ستا تر دوړخ پوري پېړي دي، دلته شپې پاته دي

ته د ګناه بھري مينځې د پرهېز په اوښکو

زاھده پېي دی په وينو کي لمبې پاټه دي
 د جهاني شوندو ته نه راخي توبه زاھده
 چي د قسمت په ميخانه کي پېمانې پاټه دي

او يا دا چي:

دلته سرونه بېله کانو بل خه نه پېژني
 دغه واعظ او دا کتاب په مدرسو کي بشه دي
 ما لا تازه له خپل جانان سره وعدې نوي کړې
 زاھده ستا حوري غلمان په جنتو کي بشه دي
 منزل ته لاري د خلوت په تاريکو کي نه وي
 خوک چي د حق ناري وهي په غرغړو کي بشه دي

3- لکه خنګه چي مخکي اشاره ورته وسوه، په افغانستان کي د ثور د غمизي او بيا د روس د يرغل په وړاندي، د جهاني شعر هم، د افغانستان د مقاومت په ادبی تاریخ کي د یادونی وړ ځای لري. په افغانستان کي د روسانو له ماتي او بيا تش په نوم د "جهادي او اسلامي" حکومت له جوړې او د شر او فساد له رامنځته کېدو او د توپکوالۍ له واکمنډو وروسته، د افغانستان په خپل منځي جګړو کي چي خومره بدمرغۍ رامنځته شولې، دغو پېښو، د جهاني پر شاعري هم خپل اغېز وکړ، له جګړې کرکه، له شعارونو کرکه، یو ډول ژوره ناهيلی، وير او ماتم د دغو شعرونو بېلاېلي ځانګرنې جوروی. هغه دا خل هم شينکي آسمان مخاطب کوي دا خل هم کندهار ته سرودونه او ترانې ليکي، خو د رزم د هغه مقاوم اېخ پر ځای د وير او هغه د بناغلي محمدمعصوم هوتك په وينا "قنوطيت" په کي راخرګندوي:

ما خو دا نه ويل شينکي آسمانه

چي به د اور د پاسه اور رائي

زما د غيرت شمله به کښته گوري

زما هديرې ته به پېغور رائي

آسمانه ما خو داسي نه غونبتله

چي د بشارونو جنازي وژاډم

چي مي په کليو کي بلا لنګه سی

چي د څوانيو هديرې وژاډم

آسمانه ما خو داسي نه ويله

چي د کابل ګربوان ته اور توى که

زما په جونګره کي بلا وکره

زما په لستونې کي بشامار لوی که

ما چي ميوند ميوند ناري وهلې

ما يې په غېړه کي ګلونه غونبتل

ما چي هلمند ته ترانې ليکلې

ما يې پر غاره اتنونه غونبتل

ما چي ټانکونه په سوکونو وهل

هغه مي خړ وطن سمسور غونبشي

ما چي سکروټي په غابنو چيچلې

ما مي سپو وينو ته اور غوبنستي

(شعر تر پايه)

هغه وخت که شاعر، د مورچل خوان، د وطن د دفاع لپاره له پرديو او د پرديو له نانځکو سره جګړې ته هڅاوه، اوس د انتقام او جګړې پر خای، خولی ورته غوروي چې له مورچله راکوز شي:

خوانه دا خوک یې چې گولی اوروډي
د خپل نیکه او خپل ابا پر کلې
دی هدیره کي دی خپلوان پراته دي
خوک یې پرون خوک یې پخوا ويشتلي

د خدای دپاره خوانه مه اورووه

د خپل ابا پر مېنه سره اورونه

4- د جهاني د شعر په شهرت او محبوبیت کي د ټنګ ټکور او موسیقی ونده هم د یادولو وړ ۵۵. جهاني لکه چې خپله له موسیقی سره ځانګړې مینه لري، خیني شعرونه یې د موسیقی یو خاص کیفیت لري. په تپه بیا د هیواد د نومیالي هنرمند سندرغارې ډاکټر صادق فطرت (ناشناس) خواړه غږ د دغو شعرونو بشکلا نور هم زیاته کړي ۵۵. ما د "جهاني او ناشناس" په اړه یو جلا مقاله هم کښې او د خپلو خبرو په یو خای کي مي کښلي دي:

"یوه ورځ چا خبره راته وکړه: د جهاني شعرونه ځکه دومره شهرت ته رسپدلي دي چې د ناشناس له سندريز غږ او د ټنګ ټکور له څپو سره یو خای شوي دي. بله ورځ یو بل چا راته وویل: د ناشناس د سندرو د بنایست او ارزښت یو اساسی علت دا دی چې هغه د خپلو سندرو لپاره د شعرونو په انتخاب کي ډېر ژور او "سختګير" دي. هغه د سندرو لپاره د نومیاليو شاعرانو د شعرونو غوراوي کوي لکه: خوشال بابا، حميد مومند، رحمان بابا، استاد حمزه، جهاني او..."

زما په نظر دغه داوره خبری بې ځایه نه دي. د جهاني د شاعري په شهرت کي به د ناشناس د سندريز هنر له اغپز خخه سترګي پتهي نه کړو. دغه راز د ناشناس د سندريز هنر په پسایست او څلونه کي هم د جهاني په خبر د شاعرانو د شعری پیاوړتیا له اغپز خخه سترګي نه شي پټپدای لکه دواړه چې یو د بل بشپړونکي وي "...

5- د بناغلي جهاني پر شعر د محتوا او هنر له هندي پیاوړتیا سره سره چې مخکي خبری پړې وشوي، تر یو وخته د فورم، وزن او چوکات له پلوه یوه داسي "کلیشه" غالبه وه چې د هغه شعری بسکلا ته یې د هنري تنوع پر ځاي، یو رنګي وربخښله او "مونوټون" کاوه یې. دا په خپل وخت کي د پښتو په نوي شاعري کي یو نوي ګام و چې د ډول څلوريز ډوله نظم په چوکات کي وړاندي کېده او د ازادي شاعري په لور لومړني ګامونه وو چې په تپه بیا د حماسي شعر لپاره د وخت غوره انتخاب و، خو بیا بیا تکرار یې نوبت کماوه او په تکاري چوکاټونو په بدلاوه، داسي بسکاري چې شاعر وروسته بیا د دغه تکرار پر ځاي د چوکاټونو رنګارنګي ته هم خپله پاملننه اړولې ۵۵. په را وروسته شاعري کي یې د نوي غزل او آزاد شعر په لور هم په زړه پوري ګامونه اخيستي دي.

د جهاني غزلیزه شاعري، په پرله پسې توګه د بسکلا او پیاوړتیا په لور روانه ده او له یوې ټولګي خخه بلي ته د لا زيات پسایست لرونکې ۵۵:

دا میکده په نڅېدلو ارزي

ساقي دا جام دي په څښلو ارزي

چې ډونټوب ته عقل وتخنوی

دا زولني په شرنګېدلو ارزي

چې یې کيسې د ميني تخم کري

هغه وزر په سوځېدلو ارزي

او:

خمار مي نه ماتېږي شرابونه بېگانه دي

ساقي راته اشنا دی خو جامونه بېگانه دي

سجدې ته یې د یار کوڅې ته نه یمه بللي

پردې قاصد راغلى پېغامونه بېگانه دي

دې بشار کي ربابونه د سنگسار په غېړ کي غواړه
 نغمې ګتو کي ژاري شهبازونه بېگانه دي
 چي زما د لپونو چغو جواب ورسه نسته
 يا زه يم بدل سوي يا دا غرونه بېگانه دي
 سجدې د جهاني پر تندی مه غواړه زاهده!
 په دې سرکښه بشار کي محرابونه بېگانه دي

تر دې ځایه پوري نزدي ټولي خبری د ګران شاعر عبدالباري جهاني د هغو پخوانيو شعری ټولګو د بېلګو پر بنسته وشوي، چي مخکي خپري شوي دي : "ورکه مېنه"، "پايكوب" او "د سباوون په تمه"، اوس خو دا دی شاعر "شپېلۍ" راته غروي او دا خل د شپېلۍ د سندريز غړ له بنایست سره د خپل شعر بنایست یو خای کوي.

په دې توګه نو دغه "شپېلۍ" د شاعر خلورمه خپرېدونکې شعری ټولګه ده. سره له دې چي د "شپېلۍ" ټول شعرونه د سريزي د کښلو لپاره زما مخي ته نه دي پراته، خو زه باور لرم چي ټول او يا زياتره به ې ما په جرمني، هالنډ، ډنمارک او سويدين کي د بناغلي جهاني په ويړ د افغانی بېلابيلو ټولنو په غوندو کي د ګران شاعر په خپل غړ کي اورېدلې وي. له نېکه مرغه په دغو غوندو کي زه هم حاضر ووم او د یو خو ې په یو خو ې (کيسټي) هم لرم.

د "شپېلۍ" د شعرونو په اړه او يا خو غوره ده ووایم چي د جهاني د را وروسته شاعري په هکله، خو ټکو ته په لومړي ګام کي پاملننه پکار ده:

1-لومړني خبره دا ده چي په دغه مجموعه کي زموږ د بناغلي شاعر، د شعری یون د پرمختګ ډېره غوره ننداره کولاي شو. شاعر په دغو بېلګو کي د بنایست نوي نبني نبني او نمونې زموږ مخي ته بدي او د پښتو شعر بهير ته ې ډالي کوي. د شاعرانه ژورتیاواو او لوړ تخیل نمونې د هغه په نوي شاعري کي لا زیاتي شوي دي:

کلونه تېر سوله کيسې د بناره نه راوزي
 زېږي به نه غواړو ګيلې له بناره نه راوزي
 نه د زړې ميني داستان دی نه د نوي کړيکه

رويبار گونگي دی خاطري له بناره نه راوزي

د پتنگانو وزرونو سوچدل هېر کړي

زمړ مابنامونو ته ډپوي له بناره نه راوزي

دا د عمرونو جنازه دلته چا وتومبله

برغ د رباب او د نغمې له بناره نه راوزي

کلابندي ده نور وتلاي نه راوتلاي سی خوک

مېړونه چيري دي شملې له بناره نه راوزي

او يا لکه چې په یو بل غزل کې وايي:

دا خه جنون دی تر منزله رغړېدل چې نه وي

دا خه منزل دی په لمبو کې سوچدل چې نه وي

زاھده خوله دي د دوړخ په کيسو ستړې کړله

دا خه خليل دی تر انګاره پوري تلل چې نه وي

پښېمانه نه یم شيخه مه رايادوه قولونه

دا خه توبه ده په زر خله ماتېدل چې نه وي

(ترپایه)

2- د شاعر په نوي شاعري کي د جولي او منځيانګي (فورم او مضمون) دواړو تنوع تر پخوا زياته را خرگندېږي. دلته هم منظوم دوله شعرونه شته، هم د قصیدو بېلګي په کي وينو، د نسلکيو او لوړو غزلو ننداره هم کولای شو او بې له شکه چې دغه غزلي د شاعر د پخوانيو دريو ټولګو له بېلګو زياتي، لوړي او نسلکي دي. د آزاد شعر بېلګي هم په کي وينو چې له هنري پلوه د لا زياتي پاملنۍ وړ دي.

3- خرنګه چې په دغو شعرونو کي د هيواډ د حالاتو ژوره انځورګري شوې ده او له بدہ مرغه د وطن حالات داسي دي چې د بنادي پر څای یې د ویر شبې زياتي او درنې دي، شاعر هم زياتره د همداسي شبېو شاهد او انځورګر

دی. ما چې مخکي د کومي "ناهيلی" يادونه کړي وه، په وروستيو بېلګو کي نه یوازي دا چې دوام کوي، دغه د ناامیدي درد لا ژور او غمگين دی. په دې لپ کي کېدای شي د:

اوسم به خه ليکي شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه ليکي شاعره؟

په نوم نظم او Ҳينو نورو شعرونو ته ځانګري پاملننه وشي.

4- د شاعر په وروستيو شعری بېلګو کي د هغه منظوم داستاني او حکایتي شعرونه د لا زياتي پاملنني وړ دي. زه د بناغلي جهاني د شعر په بېلابلو غونډو کي د دې شاهد یم چې دغه لنډ منظوم داستانونه دومره اغښناک دي چې د ګران شاعر له نورو ډپرو خوردو شعرونو څخه هم، له زياتي بدرګي سره مخامخ شوي دي او بیا بیا یې د اورولو تینګار شوي دي.

په دغو کيسو کي یې نظمونو کي د نمونې په توګه د "مودک شېر"، "د پیشو توبه"، "شیخ نصرالدین"، "چرګ او باز"، "مهار کړي اوښان" او یو شمېر نورو يادونه کولي شو چې د کيسې په خنګ یې لنډ شاعرانه پیغام هم د غور وړ دي، چې په ډېر منطقی انجام کي رائۍ، لکه:

چې د بل په متیو غټ سی یا زمری سی

په هغه ګړي له قام ځنې پردي سی

چې یې عقل خدای مودک غوندي کوچنی کړي

یوه ورڅ پر خپل بادار باندي غورڅي کړي

یا:

له ازله مو نصیب راغلی خوار دی

چې لوبدلى مو د بل په لاس مهار دی

جهاني د پښتو د اوستي شعر له نومياليو مخکنبو شاعربو څخه دي، جهاني د افغانستان د اولس د ژوند په ډېر غمگين پپاو کي، ډېر پرتمين شعرونه زمزمه کړي او لا یې زمزمه کوي، په دغو زمزمو کي به همامغه جهاني وګوري خو دا ځل له "شپېلۍ" سره، او د سندريز غږ له بنایست سره. ورته غور شئ، وايې ورئ، ويې لولئ او خوند ترې واخلئ:

جهاني مه بوله ساحل ته لامبوزن لاسونه

د دي ياغي مالت وگري په بلا پسي هي

په مينه

زرين انځور

ع3/9/2001

لمریز12/6/1380

جرمني ♦ د کولن بشار

مناجات

کور په اور کي د اغيار درڅخه غواړم

د جانان غلیمان خوار درڅخه غواړم

چي غماز مي د جانان په کور کي بولي

ژبه ګونګه د روبيار درڅخه غواړم

که تر مرګه پکښي څان یوازي وينم

د هيندارو کور سنګسار درڅخه غواړم

چي مي سترګي بي جانانه بل څوک ويني

څان منصور غوندي پر دار درڅخه غواړم

د سبا په شان بي نومه بي روبياره

کور پر سترګو د دلدار درڅخه غواړم

چي رقيب مي د لحد له کيسو کون سی

ستا په نوم کي پت مزار درڅخه غواړم

چي نمرود مي ستا د ميني په تور سوئي

ژوند په غېړو کي د انګار درڅخه غواړم
 په شبنم، په آیینه، په ګربوانه کي
 مخ، جلوه، ذکر د یار درڅخه غواړم
 چې بورا رنګه می مینه افسانه سی
 تل سینه خیری په خار درڅخه غواړم
 چې پانوس غوندي په خپل اور کي رنګين یم
 د کوګل وینه می نار درڅخه غواړم
 یو یې نوم غواړم په وینو کي کرلى
 یو په سترګو کي نگار درڅخه غواړم
 یو می سوال جواب د قبر په پښتو کې
 یو لحد پر کندهار درڅخه غواړم
 چې یوازی جهاني درحئي درشل ته
 د سکروتو پر سر لار درڅخه غواړم

2000- 11- 8

☒

زه لکه پرخه په لوپدلو کي چا نه ولیدم
 لکه نسيم په تېرپدلو کي چا نه ولیدم
 د ګل په غېړو کي می یوه شپه په قسمت لیکلې
 لکه شبنم په الولو کي چا نه ولیدم
 پت له پانوسه می رنګین کړل د ساقی لاسونه
 کرار کرار په سوچبدلو کي چا نه ولیدم

نه د شاعر نه د بورا سترگو ته ونځیدم
 د غرونو ګل وم غورپدلو کي چا نه ولیدم
 نه تر اوربل نه تر ګربوانه نه تر شوندو ولاړم
 پر آشیانه په رژپدلو کي چا نه ولیدم
 خواړه خوبونه د څوانۍ لکه سېلۍ تېرېدل
 د خیال مانۍ وم نړپدلو کي چا نه ولیدم
 لکه نفس چې د عمرونو له محبسه وزۍ
 د زولنو په ماتولو کي چا نه ولیدم
 لکه بېړۍ کوګل می ډک له فريادونو وړمه
 شپه د توپان وه ډوبېدلو کي چا نه ولیدم
 د حق ناري می له زندانه تر یزدانه تللي
 د افسانو په جوړولو کي چا نه ولیدم
 د جهاني په شان مي شېړي کړي د یارانو سپيني
 په تورو ورخو ژړپدلو کي چا نه ولیدم
 ويرجينيا

1999 دسامبر

☒

ستا د راتلو په انتظار کرار کرار زور سوم
 روښاره کله به رائې په انتظار زور سوم
 د مرغلو سوداګرو می تپوس ونه کړ

تر لونگينه چا يو نه ورم پر بازار زور سوم
 ما خو ويل چي په لمبو کي تر منزله ورئم
 لکه قدم پر مئکه ولوپدم پر لار زور سوم
 د خزانونو له هيبيته يې خوله خلاصه نه کره
 د ګل په تمه د غوتی څنګ ته پر خار زور سوم
 يوه شبېه مي زولنو سندره غبرګه نه کره
 د لپونو سره په کلي کي هوبنيار زور سوم
 چا مي له ستړګو سره دوي اوښکي ملګري نه کړې
 لکه خاټول په رنګ رنګين په زړه پرهار زور سوم
 نور مي خيالونه په خوبو نکلونو مه بيدوه
 زه له شپو ستړۍ يم په هيله د سهار زور سوم
 تشن د دورخ له بېري وچي شونډي نه ګرځمه
 يارانو څم لره راغلى وم څمار زور سوم
 د جهاني پانوس کوګله لمبې مه سېمومه
 لکه پتنګ په ارمانونو د انګار زور سوم

ويرجينا

اپریل 1998

شبې د انتظار دي په لېمو درته ساتو

اغزي نه دي دا لاري په بنو درته ساتو
 په شرنگ چي مو ټولی د غمازانو ويښه نه سی
 محرم به لپونتوب د زولنو درته ساتو
 ازل مو ندرانه د سوچپدو منظوره کړې
 هر پل دي تر درسله په لمبو درته ساتو
 چي سترګي د رقیب دي په جلوه روښاني نه سی
 جانانه رياتونه په تیارو درته ساتو
 ستا شپې دي وي روښاني مورد دي سوچو لکه شمعي
 پېړۍ دي په پانوس کي په ګزمو درته ساتو
 وعده مو له فرياد او له قسمته سره کړې
 دردونه لکه ژبه د زخمو درته ساتو
 یوه شپه یو راغلي بې اختياره بې خبره
 شبنم غوندي مو کډي پر غونچو درته ساتو
 نن جنګ ته یو راغلي جهاني ستښده نسته
 مورچل په ککريو په پښتو درته ساتو
 ويرجينيا

2000 ♦ 6 ♦ 12

ځوانۍ ستا پر اوږدو د جنازو پر کلي راغلو
 د اوښکو په ګامونو د لېمو تر کلي راغلو

هر کانی مو جلا له ککری سره اشنا دی
 په شرنگ د زولنو د لپونو پر کلی راغلو
 پتنگ غوندي نصيب راته منلي وه دا لاره
 محفل ته دي جانانه د لمبو پر کلی راغلو
 معذور يو که نن توان د ال Otto راپکښي نسته
 سوچلي ګلستان ته د اغزو پر کلی راغلو
 پيدا چي درته تمه نه سې زموږ د رغېدلو
 خولي د زکندن يو د سلګو پر کلی راغلو
 زر څله به سې بندی د جانان د دیدن لاري
 د پرخي د لښکر غوندي د شپو پر کلی راغلو
 ساحله د توپان کيسه يوه شبېه که هېره
 مرژواندي وزر ماتي د خپو پر کلی راغلو
 يو تک له سره باسو نګهبان له بدوم سترګو
 په چم د سپېلنیو د اورو پر کلی راغلو
 له ژبي د فرياد سره مو ستونی پخلانه کړ
 د درد په شاني زړه ته د زخمو پر کلی راغلو
 سجدې يې پر تندی د جهاني منظوري نه وي
 زاهده له توبو د ميکدو پر کلی راغلو

واشنگتن

2000 ♦ 8 ♦ 28

غزلیزه برخه

کلونه کېږي له دې بشاره کيسو کوچ کړي دی
 د آدم خان له شهبازاونو درخو کوچ کړي دی
 په هغه دښت کي د مجنون غرغړي وچي سولي
 د لپونيو له مزلونو اغزو کوچ کړي دی
 نه په محفل کي بلپدل نه سوځېدل یادېږي
 د پتنګانو له مذهبه لمبو کوچ کړي دی
 څنګه به ستون سی له خزانه تورېدلی بلبل
 چي له چمنه د ګډپيو وبدمو کوچ کړي دی
 اوس یې شرنګي د نيمو شپو سندري نه تخوي
 له سپينو لېچو سرو لاسونو بنګرو کوچ کړي دی
 د زلېخا مينه د چا لمني نه توروسي
 اوس له خوبونو د یوسف قافلو کوچ کړي دی
 د تور جادو افسون وهلي دي د غرو لمني
 نن د شپېلۍ له منتروونو نعمو کوچ کړي دی
 جهاني خوک به پر لنديو غزلونه ليکي
 چي له ګودر خخه د پېغلو نارو کوچ کړي دی

ويرجينا

2000 ♦ 8 ♦ 12

⊗

بیا یې په محفل کي نن له پام خخه لوپدلي يو
 گوره د ساقی تر نظر خنگه ورغلي يو
 هره شبېه موږ ته زنداني خوبونه مه راوړه
 شرنګ د زولنو ته له کنعان خخه راغلي يو
 نن دي عبرتونه له هوبنيارو سره وخاندي
 موږ د لپونيو په اتنې ور کښېوتلي يو
 پل چې مو د پله پر سر ايرډي رقيبه پښه نيسه
 موږ چې له ازل خخه راغلي يو بشاغلي يو
 مه راځه ساحله چيري موږ چيري دا ستا سکون
 موږ یې سمندر ته د توپان په شپه لېړلي يو
 نور مو تماشه کوي که خپله ننداره کوو
 پوه نه سوو شبنم غوندي یې څو شبې بللي يو
 هره ورځ د ستورو په حساب لمبې په خوله کي ورو
 موږ له خپلي ژبي لکه شمعي سوځدلې يو
 موږ خو بي اختياره د نعمت پر خوان ور پړېتو
 گوره چې سخي کور به لا خو ورځي منلي يو
 پړېډه جهاني له دې وزره د پرواز تمه
 غشي د نصيب چې پر شهپر باندي ويستلي يو
 ويرجينا

2000-10-12

☒

لا به تر خو وينو ملگرو دا د غم خوبونه

د جنازو سره ملگري د ماتم خوبونه

ئئ له آسمانه سره يوه کو دا زپه خبره

يا دي اختيار وي يا دي ځغلوی قلم خوبونه

نور به پخپله د خوبونو تعبيرونه کوو

پردي لاولي ګوري مورده سه نام سه خوبونه

بودي آسمان ته نوري مه نيسئ د خير لمني

په دي کړه ملا يې د ډورو کړل برهم خوبونه

پير مغان ويله خپلي آينې سپينې کړئ

کنه حرام دي د سکندر او جام جم خوبونه

يوه منزل ته نه رسپري بېلې بېلې کوڅې

دي سرابونو ډورو وڅول د يم خوبونه

نن د شيطان په لمسه غاره د هابيل غوځوي

سبا به ويني ويني ژاري د ستم خوبونه

جهاني نور نو د قسمت په خوبنه نه يو روان

راوينسوو په لویه لار کي هر قدم خوبونه

ويرجينا

2000-12-8

☒

يو خو رنځوري شېږي دی په لېمو يې زنګوو
 شېږي د انتظار دی په کلو يې تېروو
 دا بسار د نازولو دی چا درد نه دی ليدلی
 تر خو به په زګبروي ورته زخمونه وينسوو
 کلونه د سبا د جنګ په هيله خاوري کېږي
 نن وزو له توپان سره خبره سپينسوو
 عمرونه له مطرب سره بې سوره نغمې ژاري
 ساقې په دې رباب کي نوي شرنګ پيدا کوو
 چي ستا سره سخښېري د هغې ګناه په ګتو
 قسمته له تندی خخه سجدې دی پاکوو
 راپرېرده د ساقې سپينو لاسو کي سره شراب
 واعظه ته رخصت يې مور اورونه قبلوو
 چي لوېږي مي زلمي ساقې په غېړ کي له مستى
 جنت زاهده ستا سو مور خمونه تشوو
 څوانۍ چي ګمراه نه کئ د خلوت په تاريکو کي
 دا شېږي راخڅه تښتی څو توبې به ماتوو
 هستي موجهاني د عزراييل په غېړ کي غواړه
 مستي لا په سلګيو کي د سره پاخوو
 ويرجينيا

2000- 8- 15

پیاله نیمه دی ولوپری نظر په ماتوم
 نن داسی مستی غواړمه ساغر په ماتوم
 ژړ مخی به در نه سم په کوڅه کي لپونتوبه
 خوکانی می راوبری دی خپل سر په ماتوم
 چې تمه د پرواز می پاته نه سی په سینه کي
 په غشيو کي در الوزم وزر په ماتوم
 ستا شپې ته می جانانه سره لمبه په خوله کي راوه
 د شمعی په څېر ژبه ده منتر په ماتوم
 که سیوری غوندي ورک یم له تروبدمی سره پر لارو
 معلوم په هر قدم یمه سفر په ماتوم
 شهیدي کربلا ته په جنګ نه یم در وتلى
 غازی زور می راوبری دی لښکر په ماتوم
 شبې د انتظار دی تر لحده پوري وړمه
 دا شپه می سبا نه کې زه سحر په ماتوم
 نفس د زکندن یمه په ستونی کي گندولی
 یو جام د اجل غواړمه کوثر په ماتوم
 قسمته نن په خپله خوبنه ستا له غېږي ڄمه
 قلم پر تندی کارمه دفتر په ماتوم
 په نوم د جهاني چې دی لیکلی دی آسمانه
 توپان درڅخه غواړم سمندر په ماتوم

ويرجينا

2000- 9- 12

☒

نور به له رقیب سره د کور خبری نه کوو
وبنی به سپری کو د پېغور خبری نه کوو
څله د پردیو د خوبنۍ د پاره وسخو
نور به وزر وساتو د اور خبری نه کوو
ولي خپلی خانګي د جنون تېشې ته ونيسو
خان چې تربور سوی دی د زور خبری نه کوو
حئې چې د قسمت پر تندی خپلی کرنېي وليکو
پېړدی له قاتل سره د ورور خبری نه کوو
ډېر مو له فرياده د رقیب کيسې شرينې سوې
درد غوندي به پټ وزو د شور خبری نه کوو
زمور لا په شهپر کي د آسمان خوبونه پاته دي
مرګه ځوانيمړګه لا د ګور خبری نه کوو
نن به جهاني بې وزرونو پروازونه وي
پرخه غوندي الوزو د لور خبری نه کوو
واشنګټين ډې سي

2002- 2- 19

منظم او ازاد شعرونه

زما کندهاره

زما کندهاره د زمرو وطنه

زما د سرکښو پښتنو وطنه

د اتلانو د کيسو وطنه

د میدانونو خربښو وطنه

داسي مي نه غوبشي چي نن دي وينم

په تن زخمی په سره کفن دي وينم

نه دي هلمند هغه موجونه راوري

نه له مستي په خوله حګونه راوري

نه د ارغند غاري ګلونه راوري

نه دي ترنك زاره سبلونه راوري

نه دي دېستو کي قافلي وينمه

نه دي کېږديو کي ډپوي وينمه

نه د رابيا له ميني مست فتح خان

له کلايسته قهرېدلی روان

نه ورسه دي د بړېخو یاران

نه د مغولو په پوځ ګډ دی تالان

نه يې شپلی دی په برپتو اغوستي

نه يې سرونه په نېزو اغوستي

نه چا ته کور نه چا ته بام پاته دی

نه د کيسو د شپو ارام پاته دی

نه د بیبو د خولې پیغام پاته دی

نه بنادي خان نه دلارام پاته دی

نه په زلمی مینه کي شور خوئېبری

نه په رگو کي د چا اور بلېږي

نه د احمد د توري شرنګ وينمه

نه يې لښکري نه يې جنګ وينمه

نه پاني پت په وينو رنګ وينمه

نه سينې خيري په خدنګ وينمه

نه مرهټيانی ميندي بوري ژاوي

نه پښتنې په تېرو تورو وياري

اوسم دي پر کليو جنازي را اوري

له پېغلو سترګو اوښکي سري را اوري

له خپل قسمته درته شپې را اوري

پر سپينو ورخو دی تيارې را اوري

اوسمه د هدیره د افسانو یې زموږ

گور د زلمیو ارمانو یې زموږ

اوسمه له آمو تر اباسینه خاوره

له وینو مسته سره رنگینه خاوره

هغه درنه هغه سنگینه خاوره

هغه تر خپل بنارگ شپرینه خاوره

ورباندي گرئي د اورنگ آسونه

د پردي سولي پردي جنگ آسونه

اوسمه دی په لار کي رقيبان پراته دی

اوسمه دی په عرش کي شيطانان پراته دی

پر خزانو دی بشاماران پراته دی

په کوه قاف کي دی دبوان پراته دی

لاري کوخي دی د اغزو ډکي دی

ياغي درې دی له لمبو ډکي دی

ما خو به ستا په نوم فالونه کتل

ما له قسمت سره سوکونه وهل

ما دی په غېړه کي ګلونه ليدل

ما دی تندی کي جنتونه ويل

اوں می په زړه کي ستا یادونه ژاري

هره غزل کي مي بیتونه ژاري

لا مي د وران قسمت خوبونه وينم

لا دي په برخه توپانونه وينم

لا په غصب د آسمان خونه وينم

لا د ډبرو بارانونه وينم

لا به د دوست په نوم درحئي غليمان

لا به دي وژني د لستوني ماران

راسه چي ويني ته دي اور درکمه

زاره جنون ته به دي شور درکمه

څو لپونی چيغي په پور درکمه

زخمی لمبو ته به دي زور درکمه

راخه یو مسته پیاله بنګ پورته کو

يو څل به بیا د توري شرنګ پورته کو

راخه چي بیا د افسانو په ژبه

د ملالۍ او د عینو په ژبه

د میوندونو د کیسو په ژبه

څه د توپک څه د جرگو په ژبه

د وطن شپو ته مشالونه راوړو

د تیارو بنار ته خراغونه راوړو

زما کندهاره د زمره وطنه

زما د سرکښو پښتنو وطنه

د اتلانو د کيسو وطنه

د میدانونو خربښو وطنه

داسي مي نه غوبشي چي نن دي وينم

په تن زخمی په سره کفن دي وينم

ويرجينا

2001- 5- 15

اوں به خه لیکې شاعره
 هغه ستا د ابا مېنہ تالا سوې
 چي تندی کي دي سجدې ورته ساتلې
 د ګلونو پر غونډي اورونه اوري
 وړمه ځي تر ارغوانه پښه نیولې
 په کوڅو کي یې ژوندي جنازې گرځي
 پر کورونو د بلا ساه ده ختلې
 له باپو تر ګربوانه د اوښکو کور دی
 له زلمو شوندو موسکا ده کوچېدلې
 پر اوږدو د اوښکو ووته له بناره
 د خندا جنازه ولاړه غم لړلې

اوں به خه لیکې شاعره راته وايه
 راته وايه اوں به خه لیکې شاعره

اوں په ساندو کيسې وزی له کابله
 چي کوڅې یې وي پسایستې په پېغلو حورو
 سور سالو یې د لمبو رنگ دی اخیستي
 چي په بشکلي وه باغونه د انګورو
 پر انګړې د پاتا کمبلي ژاري
 پر تېر سوی دی ناورین د زورورو

ماشومان بې بلاگانی په خوب ويني

افسانې د برېتورو، دېرورو

د هر پلار کيسه د زوي په وينو سره ۵۵

هره مور ده پرهارونه د ناصورو

اوسم به خه ليکي شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه ليکي شاعره

کوي کوم وطن ته وري دا کور خرابي

اوسم به خوك اوري آواز د پردېسانو

کوم ولات کي بې درمل ورته ليکلي

خوك به اوري فريادونه د زخميانو

خوك به غور نيسسي نارو ته د بې پلارو

خوك به وزاري سلگي د يتيمانو

خوك به بيرته لوپته د خور پر سر کي

خوك به نيسسي گربوانونه د غازيانو

د نښتر وني جندۍ سوي د قبرونو

لا روانې دی جوپې د شهیدانو

اوسم به خه ليکي شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه ليکي شاعره

اوسم به خوک له قلندره سره ژاپي

اوسم به خوک لېږي ميرا ته غزلونه

خوک به اونسکي توبيوي پر مينانو

خوک به ژاپي په کېړديو کي نکلونه

کوم حميد به خط و خال کاغذ ته يوسي

يادوي به د يارانو سفرونه

خوک به اوري کرامت د دروپشانو

خوک به گوري پر رحمان باندي فالونه

خوک به نيسسي د ديدن د ګودر لاري

له سالو سره به خوک ستايي اورونه

اوسم به خه ليکي شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه ليکي شاعره

اوسم به خوک د هندوکش سندري بولي

اوسم به خوک خي په اتن تر خيبرونو

اوسم به خوک د ارغسان پر خپو گرخئي

خوک به ليکي قصيدي د کونړونو

خوک به بولي له آمو تر اباسينه

غر او سمه د سرکښو اولسونو

خوک به بولی له اپکه تر مالانه

قلاغاني د بابا له میراثونو

اوسم به خوک د جلالا گودر ته یوسی

د هلمند خخه شرنگی د امېلونو

اوسم به خه لیکې شاعره راته وايد

راته وايد اوسم به خه لیکې شاعره

اوسم به خوک رایادوی تېري خبری

اوسم به خوک راوینسوی زاره نکلونه

اوسم به خنګه نکلچې غاره تازه کي

اوسم به خه وايي زامنو ته پلروننه

اوسم به خوک د پاني پت په توره وياري

اوسم به خوک تسلیموی اصفهانونه

کوم شپرشاه توره ايستلي ئې سسراام ته

کوم اکبر به ورانوي د فرنگ خونه

کوم اورنگ به خپل زخمونه ويني ژاري

کوم خوشال به لړزوی په کټ کي زړونه

اوسم به خه لیکې شاعره راته وايد

راته وايد اوسم به خه لیکې شاعره

کومه پېغله به غرمه د میوند سره کي
 د خپل يار له وينو څوک اېردي خالونه
 اوں به کومه تورپېکۍ پر بولدک ورسی
 کومه چینه به کې سره ساپه رګونه
 کوم لاسونه به مری د قاتل نیسي
 څوک به اخلي د پېړيو کساتونه
 څوک به راسي د ایوب سره ملګري
 څوک به واچوي سندرو ته نومونه
 څوک به تاو کړي د بابا بګړي له سره
 څوک به وران کي د ازل کښلي خطونه

اوں به خه لیکې شاعره راته وايه
 راته وايه اوں به خه لیکې شاعره

نن هغه ماشه د ورور پر لور کشېږي
 چې یې غړي تښتول د رستمانو
 نن هغه غشي د خور ټیکري پېيلې
 چې یې زړونه سوری کول د سرکښانو
 نن هغه اور د ابا پر مېنې بل دې
 چې کړلې یې لمبې پر ګرګینانو

نن هغه توره د ورور په وينو سره ۵۵

چي خيرلې يې سينې د غليمانو

نن هغه سالار د بل په پښو کي پروت دی

ککري چي يې وهلي د بتانو

اوسم به خه ليکي شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه ليکي شاعره

اوسم له گوتو د مطرب ويني را اوري

ژبي سل ځایه زخمي د شهبازونو

د سندرو سره غبرګي وايي ساندي

د رنځورو زګپروي حئي له ربابونو

اوسم به چيري د زلميو څوني غورخي

گنهکاره سوه سورنا برغ د دولونو

شپې ته راغله انګولا د بلاګانو

شمع کوچ سوه د محفل له مابسامونو

د تيارو اجاره دار محتسب راغي

خپروي زړې تيارې پر ځوانو زړونو

اوسم به خه ليکي شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه ليکي شاعره

پر گودر دی مېلمنې د بلا سترگي

نه شرنگي سته د پاوليو نه پايلو

پر نغمو پر زمزمو چپاو راغلي

زاغ نيولي خالگي دی د ببللو

نه محفل کي گناهونه ياغي کېري

نه خيام سته د توبو د ماتولو

سپين لاسونه د ساقى به چيرى وېشى

پر يارانو شنبې پيالې ڈکي له مُلو

اوسم به خوک رنگونه تشن کي په قلم کي

خوک به ليکي دېوانونه د غزلو

اوسم به خه ليکي شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه ليکي شاعره

اوسم نسيم راوري خبر د تورو ورخو

اوسم له شپو سره راخي اغزن خوبونه

آفتوونو پکبني کري خالگي دی

جنازو پکبني اوډلي دی کورونه

واي نسته کجاوي شا ليلا ورو ورو

پېغلي نه نيسى د اوښو پېزاوانونه

اوسمی نه راپری رویار د دیدن زبری

له قاصده سره نسته سلامونه

په کوڅو کي یې زموږ پلونه بېگانه دي

له اغیار سره یې کړي پیوندونه

اوسم به خه لیکې شاعره راته وايه

راته وايه اوسم به خه لیکې شاعره

ویرجینیا

2000- 3- 6

د ثریا پر مزار

زما د گران دوست او ھوان شاعر هادي هادي د هغه شعر په جواب کي ليکل سوي دی چي، ستا به باور نه رائي،
تر عنوان لاندي يې په جلال آباد کي د ملکي ثریا پر مزار باندي ليکل دی. ثریا ته يې ويلي دی چي ستا به باور نه
رائي چي ستا په وطن کي پر بسخو خه تپربوري.

واه زوروره خه په لور آواز سندري وايې
ستا په سندرو کي ٻڳونه د پېړۍ اورمه
لكه له منځه د وحشی او توپاني سمندر
زه ستا آواز د بې وزلانو له بېړۍ اورمه
د غرونو منځ کي له درو له گرنګونو خخه
يوه خوره يوه اشنا غوندي شپېلۍ اورمه

خومره زړه ور يې چي لا نوم د ملالي یادوي
د ثریا د قبر سر ته يې لنډۍ یادوي
لا دي د زړه خواله راوړې د نازو لوښو ته
لا په دښتونو کي سندري د کوچۍ یادوي
لا دي ژوندي ده په سينه کي سوځېدلې مينه
لا مابسامونه لا اورونه د کېږدي یادوي
لا دي خوبونو ته راوزي خپلي دنګي نجوني
لا د گودر سره پاولي او غارګۍ یادوي

اوسم دی هغه بشکلی پېغلوتی بې پاولیو گرخی

اوسم بې پورپنی ببر سر بې غارېگیو گرخی

اوسم بې سندري په دښتونو کي شپې نه وینسوی

چې د شیطان محتسب سترګی پر کېږدیو گرخی

هغه بشایستې د غزلونو د شعرونو سترګی

له اوښکو سرې دی شورېدلی په زاريو گرخی

اوسم د دېوانو د شامته بشکلا وتورېده

د ترابان په کور کي پوچ د شاپېریو گرخی

اوسم يې په مېنه کي د توري بلا مور لنګه ده

په پېښور کي په کوڅو کي د پردیو گرخی

هغه بشایستې په تورلېنګیو کي پلو گرخوي

د گیدړانو کره لوئې د زمریو گرخی

د ثریا د خویندو میندو هدیره ورکه ده

د بشکلیو لوئو يې کلا ورکه دېره ورکه ده

اوسم د زلخوږي ابوجهل د لښکر له جوره

په مابنامونو کي لمبه ورکه خېمه ورکه ده

څوک د توروونو څوک سنګسار دپاره جوري نجوني

پر سورکۍ شونډو يې د ژوند بله کيسه ورکه ده

اوسم نه په ورا نه په اتن نه په مېله راوزي

د ژوند له خونې يې رنا ورکه ڏېوه ورکه ده

په دې تورتم کي به له چا سره غمونه ژارو
 اوس به د کومو څوانیمرګو لحدونه ژارو
 د کومو کونډو کومو بورو کومو ورارو سره
 د چا کیسيپ او د چا شناختي او قبرونه ژارو
 د بې عزته محتسب دُره عزت لوټوي
 د چا پر ولی پر ناموس باندي زخمونه ژارو
 دلته به خرنګه ګربوان د زورو رو نيسو
 دلته به چا سره دردونه پرهارونه ژارو
 دلته مو وژني د نصیب د فیصلو په حکم
 وايه له چا سره دا تور عدالتونه ژارو
 اوس د بابا پر مېنه حکم د اورنګ چلپېږي
 د پردی توري به موږ چا ته ګوزارونه ژارو

ګوره هادي ! نن دي پر خويندو بدی شپې راغلې
 د رنګانو په وطن کي دي تيارې راغلې
 چې پايزېبونو به یې شپې له کېږدی وشرلې
 هغو پاپيو ته نن توري زولنې راغلې

خو که دا مېنه په ريشتیا د ملالۍ مېنه وه
 که د نازو او ثريا او تورپېکۍ مېنه وه

که په ریشتیا زمریو میندو وه راوړی بچې
 که په ریشتیا د عقابانو د ځالی، مېنه وه
 که د شهید مین په وينو چا خالونه وهل
 که د ګولیو په باران کي د سیالی مېنه وه
 که چا دې خاوری ته د وينو او به خور ورکړۍ
 که د اتن که د پایکوب که د مستی مېنه وه

نو پر دې خاوری داسي ډیری زلزلې راغلي
 دې هسکو خوکو داسي ډیری حادثې ليدلي
 دلته مرګي موږ ته په زر څله خېمې وهلي
 د بورو ورارو سترګو ډیری جنازې ليدلي
 موږ له ازله د توپان په شپه کي وزېږپدو
 دې سمندر کي له پېړيو موڅې سهلي

که ژوند باقي و يوه ورڅه به مو بیا بشکلی نجوني
 لکه د غرونو غرڅه مستی نازولي نجوني
 بیا پر واټونو ډلي ډلي په سېلونو ګرځي
 زما د کابل هغه بنایستې هغه بناغلي نجوني
 بیا به په سرو منګلو زړونه له کوګله کابري
 په شرنګا شرنګ به را روانې وي منلي نجوني

بیا به د سترگو تر کونجو گوري مکار محتسپ

موبر به پر نويو پانو نوي حسابونه ليکو

بیا به د شعر پر مئکه وکرو د ميني فصل

بیا به له سره نوي نوي غزلونه ليکو

واشنگتن دې سې

2001- 9- 9

زنداني خيالونه

ما ويل زه به يوه ورخ د پسرلي په سهار
 چي مخکه سره او شنه وي
 چي د بودي په تال کي
 غزلی ناخی تري نظمونه اوري
 چي د توبي پر لغورنو پر چاودلو شوندو
 کيسه د ذكر زنگ وهلي نيمه خوا ويده وي
 چي له محرابه سجدې نه راپاخي
 چي شيخ د خپل قهر په اور کي سوځبدلى پروت وي
 چي په جومات کي غځبدلى پروت وي
 چي د نې او د خُمار سندري
 چي د جانان او د نگار سندري
 چي د ساقی او د خپل یار سندري
 هم له شبئمه هم له ګلو خوئي
 هم له نرگس هم له سنبلو خوئي
 هم له اوربل هم له کاکلو خوئي
 له شوندو خوئي له سرو ملو خوئي
 زه به راھم پر هغه لاره باندي
 چي تا په مياشتو په کلو څارله
 چي تا په اوښکو په سلګو څارله

تا په دعا، تا په تعویذ، تا په فالو خارله
 زه به رائم لکه د تلليو مرغکيو په خېر
 د پسرلي د توتكيو په خېر
 او راسره به وي د سپينو مرغلرو امېل
 زه به کيسې د پردېسيو کوم
 ته به کيسې د شوګيريو کوي
 زه به له ګل څخه فراق ژارمه
 ته به نکلونه د اغزيو کوي
 زه به دي غېر کي نيسې
 ته به مي غېر کي نيسې
 يوه شبې به شوګironه هېر کو
 د خيال په تاو به خزانونه هېر کو
 اوښکي به هيري کو غمونه هېر کو
 خوګرانۍ کله د زمان بندېوان
 دا د عمرونو د زندان بندېوان
 په زړه ظالم د شنه آسمان بندېوان
 زما د خيالونو زولنې ماتوي
 يا ستا د اوښکو سلسلې ماتوي
 دا په زړه سخته زمانه
 کله ارام ته پرېږدي
 د پردېسى سترې خپاره خيالونه

د بې وسى زخمى زخمى خوبونە

واشنگتن ڈي سى

2000- 11- 1

د عمر سودا

حوانیمرگی حوانی خه وي

سپینی دیری مخ دي تور سه

مرور یم تر قیامته

خه کلونه دي په گور سه

حوانی چيري مي کړي ورکه

چېري ولاړې بنکلي نجوني

چېري بنایستې ونې یې ګورم

رانه ليري څغلي نجوني

خدایه نغده مي راواړې

پور ته نه يمه راغلی

پنځه ورځي مي زلمي که

ژوند مي ټوله درېښېلی

چې بیا زه یم بیا یاران وي

بیا سبزه وي بیا ګلان وي

چې بیا می وي بیا مستان وي

د شرابو رود روان وي

پیالې سر پر سر تشبیری

بناخلي بند پر بند ماتېږي

وينې وار په وار تودېږي

مرگ او ژوند دواړه هېږيرېږي

شنګ سی پورته له رباهه

لمبه خېژي له دریابه

شيخ توبه کي له کتابه

پرهېز مات کي له شرابه

له پايكوبه د يارانو

شپې سی اور د رقیبانو

ورځي توري د شیخانو

ژوند اغزي د غلیمانو

يو د بل په سترګو پایو

زه او يار مي لاس تر غاړه

يو په بل کي سره ورک سو

په یوه هستي کي دواړه

هم ڏکپري هم تشبپري

صراحی او گیلاسونه

له مستانو نسکورپوي

د سرو ملو ڏاک جامونه

نازولي ساقی گرخي

لکه خانگه د گلونو

چي خمار مستي يپ خاخي

له سرو سترگو له لاسونو

خدایه سپین و پښته می واخله

په رگو می کړه اورونه

بس پنځه شپې می زلمی که

نور در ونيسه کلونه

چي توبه وي له حسابه

زه هغسي مستي غواړم

چي پرهېز وي له کتابه

زه هغه کلونه ڇارم

او که دا نه وي خالقه

بې اجلە درنە ولارم

ویرجىنيا

2002- 3- 13

ته بنايسته يې

ته لکه ستوري د آسمان پر لمن

ته لکه سترگه د سیا بنايسته يې

په آسمانونو کي تنها بنايسته يې

ته له ازله له پخوا بنايسته يې

ته د مستی ته د خمار په شپه کي

لکه ساقی لکه مینا بنايسته يې

لکه پانوس لکه رنا بنايسته يې

لکه جلوه لکه برپننا بنايسته يې

لکه شبنم لکه حلا بنايسته يې

لکه ګلاب لکه بورا بنايسته يې

لکه لاله په سره لمن کي د بېديا بنايسته يې

لکه غزل ټوله بشکلا ټوله له رنگه ډکه

لکه خیالونه د شاعر د هري خوا بنايسته يې

ته لکه زېرى پر غورو لکه نغمه پرپوزې

له سر تر نوکه په رګو لکه لمبه کښېوزې

ته لکه شمع لګېدل دي زده دي

په توره شپه کي بلپدل دي زده دي
 هم سوچدل هم سوچول دي زده دي
 هم ويلول هم ويلپدل دي زده دي
 لکه خيالونه الوتل دي زده دي
 پردي خوبونه تبستول دي زده دي
 زخمی کول کرارول دي زده دي

ته لکه زركه له اوازه دي درې بشکلي دي
 لکه شپېلى له مازيگره دي رمي بشکلي دي
 لکه لمبه له مابسامونو دي خېمي بشکلي دي
 ته لکه وړانګه له سهاره دي خېپې بشکلي دي

ته لکه ګل د نسترن له تا بهار بنايسته دي
 لکه نسيم لکه وړمه له تا سهار بنايسته دي
 لکه سپورمۍ له تا آسمان له تا سينګار بنايسته دي

ستا له تصويره مي خوبونه بشکلي
 په تصور مي دي خيالونه بشکلي
 ستا له خيالونو مي نظمونه بشکلي
 ستا په هستي مي غزلونه بشکلي

تر خو ژوندی یم ستا په نوم به غزلونه ليکم

تر خو چي یونم خو چي وينم خو چي سترگي لرم

ستا پر تصوير باندي به اوښکي کرم

ستا په خوبونو به مي شپې بيدوم

ويرجينيا

2002- 3- 13

چي شپېلى بنده نه کې

شپانه دا خپله شپېلى بنده نه کې

په دې دېستونو کي يوازي دا يوه نغمه ده

چي مورد ته نکل د پېړيو کوي

يوازي دغه آواز

اوسم د آشنا دېستونو

د جگو جگو غرونو

زمورد د زهир و چپا و سویو زړونو

د نړېدلو سوچېدلو خونو

د ټوانیمرګو نیمه خوا قبرونو

يوه يوه کيسه پر ژبه لري

يوازي دغه آواز

يواهي ستا د شپېلى مستي او آزادي نغمې

د لوړو غرونو تر کمرونو ورځي

لا د کېږدي تر مابنامونو ورځي

لا په دېستو کي تر اورونو ورځي

لا د زلميو مینانو تر نکلونو ورځي

لا د بلبلو چنچنيو تر غوبونو ورځي

شپانه دا خپله شپېلى بنده نه کې

چي زموږ د غردونو دا ژور لابونه

چي دا زخمی ګلونه

دا سوځېدلی او دا وچ ډاګونه

دا نيمه خوا بشارونه

دا بې صاحبه دا میرات کورونه

دا د مرګي له ساندو ډکه خونه

يواري تا پېژني

شپانه ګلونه کېږي

چي وطن رنگ د لپوښوب اخیستي

جنګونو باج له سړیتوب اخیستي

د خو قاتلو لوټمارانو ټولی

د بېگانه داره مارانو غدي

زلمي سرونه په لمنو کي وړي

شهیدي ويني په څُمونو کي وړي

پردي تېغونه په لاسونو کي وړي

نه يې په شپو کي دي کيسې پري اينسي

نه په کيرديو کي لمبي پري اينسي

نه يې پر شوندو ترانې پري اينسي

نه يې شهباز نه يې نغمې پري اينسي

نه يې لنډي نه يې ناري پري اينبني

ستا له شپيلۍ به هم نغمې تللي وي

ستا له نغمو به هم کيسې تللي وي

ستا له کيسو به هم مزې تللي وي

تا ته به هم سورونه نه وي پاته

ستا له آوازه به هم ويني خاخې

ستا له سورونو به هم اوښکي پاخي

تا ته به کله دونه شور پاته وي

ستا د نغمې به کله زور پاته وي

ستا به د وينو چېرته اور پاته وي

خو ته دا خپله شپيلۍ بنده نه کې

ستا له شپيلۍ وارى سم

که سبا بيا مو گودرونه خپل سول

که مو دا غرونه دا دېستونه خپل سول

که په کيږديو کي اورونه بل سول

او بيا کيسې د اورېدلو سولي

بيا غاړګۍ د اچولو سولي

پېغلي گودر ته د ورتللو سولي

د پايزېبونو د پاوليو شرنګولو سولي

د محتسب سترگي ړنډي سوي د ایستلو سولې

بیا به دا ستا په نغمو

بیا به دا ستا په آواز

دا ستا په مسته شپېلۍ

راوینبوو د نيمو شپو نکلونه

له شپو به باسو شیطاني خوبونه

بیا به را ياد کو پخوانی وختونه

بیا به رباب ته شهبازونه راسي

بیا به نغمو لره سورونه راسي

بیا به نخا ته پایزېبونه راسي

بیا به محفل ته پانوسونه راسي

د ساقی لاس کي به جامونه راسي

ته به شپېلۍ ړغوي

ياغي سندري به دي

راپاخوي د رګو وچي ويني

ژوندي کوي به زمولپدلي ميني

راوینبوي به ډکي ډکي پيني

دا شپېلۍ بنده نه کې

په دې شپېلۍ کي زه خوبونه وينم

پکنې خیالونه وينم

درته خوبونه زنگوم پکنېي تالونه وينم

د نن اورونه هېرومە جنتونه وينم

شپانه دا خپله شپېلى بندە نه کې

ستا له شپېلى وارى سم

په دې دېستونو کې يوازى دا يوه نغمە ده

چي مود ته نكل د پېړيو کوي

ويرجينا

2000- 8- 12

سترګي

پرون می نابره

پس له کلونو ستا پر لور سترګي در واونتلي

او د عينکو شاته

يواري ستا د خمارو سترګو کيسه پاته وه

نه له او بيو ډکي وي

نه له رمزو ډکي وي

نه له نخره ډکي وي

پکبني می ونه ليدل

د مستې ډک سره او نري رگونه

نه يې رازونه ويل

نه يې نازونه کول

نه يې بانو پيره دار

نه يې وارونه کول

نه يې بنکارونه کول

نه يې د زړونو امېلونه پېيل

نه يې وعدې د سباون کولي

نه يې کيسې د مستو شپو نه د پرون کولي

نه يې کابه بانو حملې د شواخون کولي

نه يې پر زړونو اورول نوي تازه وارونه

نه يې له سترگو تښتوله د څوانۍ خوبونه

پرون می نابره

پس له کلونو ستا پر لور سترگي در واوښتلې

درته کتل می چې بنايستې سترگي دي

هغه د ميو پيماني سترگي دي

له بېخوبیه له مستیه تکي سري سترگي دي

د غزلونو افساني سترگي دي

بنګ د څوانۍ او د مستۍ نه لري

ناز د وربېسميني ناوکۍ نه لري

تمه د عمر د نازونو د پېړۍ نه لري

او له کونجونو څخه غلي غلي

د بلي مستي غنم رنگي نازولي نجلۍ

ها د بسکلا له تارو پوه ده د اوډلې نجلۍ

د غتيو بورو سترگو

په ننداره پسي کرار کرار مزلونه وهي

چي خپلي شپې به يې يادېږي کنه

چي خاطري به يې پارېږي کنه

پتني له ځان سره ژړېږي کنه

ويرجينا

2001- 3- 17

سوګند

چي لا تر خو مي په رباب کي وي تارونه پاته
 چي مي له گوتو کي شهباز خوچېري
 چي يې لا توان د شرنگولو لرم
 چي لا نغمه د ړغولو لرم
 او لا يو خوک د اورېدلو لرم
 او لا مي پاته په نغمه کي وي وروستي سورونه
 زه به رباب وهمه
 ما د جنون په سر قسم کړي دی
 چي د تيارو او د سکوت شیطاناں
 زما پرتندي سجدې لیدلاي نه سی
 یاغي ناري مي اپلولاي نه سی
 شمع په لاس به په کوڅو کي د رندانو گرڅم
 زه به پر کور د میخوارانو گرڅم
 تشي پيالي کړنګوم
 ځانته زاهد قهروم
 اور د دوړخ پاروم
 کور د ريا سوچوم
 که نشي نه وي که مستي که شرابونه نه وي
 که ساقي نه وي سپين لاسونه ډک جامونه نه وي

که محفل نه وي که نخا که پایکوبونه نه وي

یوه خماره چيغه

څه لپونی او څه هوبنياره چيغه

پورته کومه دا سکوت ماتوم

ژوندي قبرونه په نارو وينسوم

ځانته زاهد قهروم

ما د جنون په سر قسم کړي دی

چې د تيارو او د سکوت شيطانان

زما پر تندی سجدي ليدلای نه سی

ياغي ناري مي اپلولاي نه سی

که د تور مخو زاهدانو پيره دارو سترګو

د محتسب او د قاضي دواړو مکارو سترګو

له خلوتونو راوتلو رياکارو سترګو

په رنجو تورو دوو غدارو سترګو

له ګودرونو د پېغانو ناري وشړلې

له پايزېبونو یې د شرنګ سلسلې وشلولې

له مابنامونو یې کيسې او لمبې وايستلي

زه به ګودر ګودر ناري وهمه

زه به پر سپينو مرغلينو اوږو

زه به پر سپينو پر ورېښمینو لېچو

د منګوتييو سلسلې يادوم

زه به کېپدی ته ورڅم

زه به لمبې بلوم

زه به کيسې ويښوم

خانته زاهده قهروم

ما د جنون په سر قسم کړي دی

چې د تیارو او د سکوت شیطاناں

زما پر تندی سجدې لیدلای نه سی

ياغی ناري می اپلولای نه سی

لا خو ژوندي یم لا له ستونی می اواز راوزي

لا خو بینا یم سپین له توره بپلولای سمه

لا یوه چیغه مستانه پورته کولای سمه

لا خو په وينو کي بحري گډولای سمه

لا خو غزلي مستولاي سمه

لا مي سينه کي ناويلي ترانې پاته دي

لا ترانو کي خو زخمې زخمې ناري پاته دي

لا له شهبازه سره غبرګي زمزمه پاته دي

لا په رګونو کي خو څاځکي ويني سري پاته دي

لا مي په وينو کي خو ګرمي هنګامې پاته دي

لا به زه اوس د انځورګرو په کوڅو ګرځمه

په قلاګانو په حعرو ګرځمه

د ورکي مېني به پونستني کوم

کوډي کتنی کوم

خو سوچدلي تصویرونه اېردم

خو پاني پاني کتابونه اوډم

پکښي خېره د خپل جانان لټوم

له ماتو ماتو قلمونو سره

پر سپین کاغذ باندي خطونه ليکم

يوه خېره رسوم

بيا له تصویره سره لوبي کوم

ترېنه انځور جوړوم

د زړه په وينو یې خالونه اېردم

ئانته زاهد قهروم

ما د جنون په سر قسم کړي دی

چي د تيارو او د سکوت شيطانان

زما پر تندی سجدي ليدلای نه سی

ياغي ناري مي اېلولاقی نه سی

ويرجينيا

2000- 12- 19

او لا اورونه بل دي

د پوهاند عبدالشکور رشاد د شعر په اقتقاء
 ها چي په وينو يې لړلي دي د غرو لابنونه
 چي يې لمن کي رغړېدلې دي مغورو سروننه
 چي يې د توري له هيبيته لړزېدل په کټ کي
 د غليمانو د تورزنو جنګياليو زړونه
 چي يې کيسو ته له باګرامه تر سسرامه پوري
 يو په يو وښوډل د شېر او د سکندر نومونه (1)
 چي يې راپاخې افساني د اصفهان له کيسو
 چي يې له ډاره رېېدله قزلباش پوځونه (2)
 چي پاني پت ته يې ور وښوډي ايمان د توري
 چي د تاريخ سينې ته ولاړل ډرانې تېغونه
 چي له پاميره تر سپین غره تر خيبره پوري
 پکښي ايري سول یرغلګر او د دېمن هډونه
 چي له سکندره له چنګېزه يې کړې لاري ورکي
 چي د فرنګ پر زړه يې کښېښوډله تور داغونه
 چي سره تبې يې کړله مھکه د فرنګ او تزار
 چي يې په غاړه کي ور وتومبل د اور لړونه
 چي سرو لښکرو پکښي زر څله ټكري وکړې
 چي خپل تاريخ ته يې سوغات یوورله ژړ مخونه

چي يې د کونډو، بورو، ورارو حسابونه ورک دي

چي يې د شمېر په ژبه نه راخي ناصور زخمونه

چي يې تر ننه تر سبا او تر پېړيو پوري

په بنار او کليو کي ور وکرله سره اورونه

چي دي انګر ته د کوربه بي اجازته راخي

کوم بختور به وړي تر کوره مات ژوندي بندونه

دلته سينې دي له ازله له پولادو جوري

دلته له ټانک سره ډغري وهی کلك سوکونه

او یوه ورڅ د دې وطن په کېلېچو کي مات سول

د تزارانو په ګناه ککر خيرن لاسونه

او یوه ورڅ سو د پېړيو طلسم درې وړي

او یوه ورڅ له هسکه راغلل د بري ډغونه

ویل يې سېک سول د درانه پښتون انګر ته چي تلل

د کبرجنو داره مارو ناروا ټانکونه

پر مُحکه جوري ژلزلي سوې د اتن له زوره

ميدان ته ووتل د تېرو افسانو ډولونه

ولادي د غرو شاته نيهام سو تښتېدلۍ بنامار

په میدانونو کي يې پرېښودله مات غابښونه

د کندوالو ناره يې واورېدل په عرش کي خالق

د کونډي ناوي په نیکریزو سرو لاسو عرضونه

غرونو سيندونو يوه بل ته پيغامونه لېږل
 د شهيدانو له جندیو اورېدل رنگونه
 چا ويل بيا گوندي سمسور سي سوچيدلي کلي
 گوندي دا شاري مخکي بيا وسپري سره ګلونه
 بيا له سورنا او له رباهه نغمې پورته سولې
 نڅا ته ووتل د نجونو او زلمو فوجونه
 مبارکۍ وي یو د بل غور کي ويله خلکو
 نن که سبا وي پردي کيري بېگانه کمپونه
 نور به ستنيپري ستري کدي له پرديو خاورو
 نور به خالي وي د پردي ملکو پردي کورونه
 نور به شملي د شمله ورو چا ته تيتي نه وي
 زمور د زلمو غيرت به نه ختي پردي دېگونه
 خپل به قاضي خپل به ملك خپل به وي مشر دقام
 بيا به پر خپلو مخکو یون کوي آزاد قومونه
 بيا به د زركو په گامونو وي روانی نجوني
 بيا به سينگار وي په کوچيانو زرغونه دبستونه
 بيا به د تالندي د زوره غر او سمه رېردي
 بيا به غورېري د ترنك او ارغسان موجونه (3)

خو یو ناخاپه سره ورغلې خونی لښكري

بل سول په بنار او په باندو کي د نفرت اورونه

لکه چي چا ته د پېړيو دېښمني وي پاټه
 لکه بدی، ته پاخېدلې وي غلیم تربرونه
 لمبې له کليو له بناړونو له کوڅو پورته سوې
 سره سول د ورور او خور په وینو د غازی لاسونه
 د خور پورنۍ د ابا شمله یې ولوټله
 له زړونو ووټل د میني او غیرت نومونه
 يا زموږ بچې په کور کي تل دغه ناخوالي کوي
 يا په پردي کور کي بدل سول زموږ یاغي مېړونه
 چې په نومونو یې سندري جوړولې نجونو
 هغو غازيانو یې پر کليو اورول مرګونه
 او لا تر ننه دا بدمرغه هنګامه جوړه ده
 او لا تر ننه کيندل کېږي د زلمو قبرونه
 لا د ابي په غېړ کي نه دی کرار سوی ماشوم
 لا هره شپه په خوب کي ویني د قاتل برېټونه
 لا یوه بل ته سره اړوي اوتری سترګي
 لا یې په کور کي مېلمانه دي د مرګي یادونه
 چا ورته کړي دي کيسې د هغې بري کوڅې
 چې د ژوندي انسان په سر کي چا وهل مېخونه
 چا ماشومانو ته ويلی دي چي تل به ویني
 د افغانانو په ازل کي نوشته جنګونه
 دي افسانو د کور او کلي ارامي وړي ۵

له ماشومانو يې غلا کري دي خواره خوبونه

هسي نه بيا پردي راغلي وي د سبوري په خپر

له يوه بله مرور کري د قومونو زرونه

هسي نه بيا يو خو تور مخي په جرگو ورگه سی

هسي نه يو له بله وجنگوي لوی بشارونه

هسي نه سپکه سی شمله د باتورانو د کور

هسي نه بيا په وير اخته سی دا زوي مړي خونه

بيا خو به نه وي د قلا په مخ کي غل پيره دار

شریک خو نه دي له رقیب سره د زړه رازونه

نيکه ويل چي خپل مو خپل دي بېگانه مغول دي

هېر خو به نه وي د بابا او د نيكه پندونه

بيا په لوی لاس خو به بلا چا رابللي نه وي

هېر خو به نه وي پروني او پخوانی نکلونه

چي غمازان مو مرکې کوي د ورونو تر منځ

تر هغې ورځي به د وينو وي روان سيندونه

لا به را اوري د آسمانه خخه سره اورونه

لا به غړومېږي ډک له اوره دورځي توپونه

ويرجينا

(1) په هند کي د پښتنو دوو مشهورو شاهانو، شپرشاه سوری او سکندر لودی، ته اشاره ده.

(2) (قزلباش) سور سري، يا د سرو خولييو خاوندان (د اپران د صفوی شاهانو پوهيان وه، چي هم يې په کندهار کي د ميرويس نيكه له لاسه ماتي وخوري، او هم يې په اصفهان کي د شاه محمود هوتك د انتقام مزه وڅکله.

(3) (ترنک او ارغسان د کندهار دوه لوی سيندونه دي، چي پر غاره ي ډېر لوی غلجي او دراني قبایل آباد دي.

چې رانه سې پسرلیه

د خوشحال خان ختیک د بهاریه قصیدې په پیروی

هې افسوس چې بیا به رانه سې بهار

نه ټولی ټولی ګلونه نه ګلزار

نه بنایسته به سې تالونه په پېغانو

نه ولار به وي زلمي کtar کtar

نه روان به وي همزولي لاس تر غاړه

نه نوروز نه ګل سرخ نه شالمار

نه به بشکلي وي دښتونه په زلميو

نه به پورته له باغونو وي چغار

نه به بیا خوشال ایستلې توره راسي

نه به باز غوندي منګل سر کي په بشکار

نه به سره تبی کي مئکه د مغولو

نه لښکر به د غليم کي تار په تار

نه مرغان به د رحمان پر غزل ڏاري

نه بي گوري خوک فالونه پر ګفتار

نه به خوک د قناعت په اطلس ويپري

نه به گرھي په خرقه کي شهريار

نه به کرنگ و شنو پیالو ته حميد ورکي

نه به شوندي پکنېي ويني د خپل يار
 نه به اوېنكىي تويويي پر مسافرو
 نه به فرش کي په لېمو دلبر ته لار
 مهاجري سولې ورخى شبستان ته
 د تورتم لېنگر نیولى د لمى بىار

نه د زركو په نارو دي غرونە بشكلى
 نه بازان خونى منگول تېرە منقار
 نه ناري دي د چنچنبو د قمريو
 نه شاهين پسى وتلى دى په بشكار
 په گزمۇ د شيطانانو سترگى گرخى
 منگىي نسته پر گودر باندى كتار
 پاولي نه كوي شرنگى پر گودرونو
 پېغلى نه لري خالونه د سينگار
 نه غوتى دي د سوما له اوبو مستى
 نه لېنگرى د بورا گرخى خمار
 نه ورمى گرخى په شپو كى د گلۇنو
 نه شىنم له غونچو الوزى سهار
 هره خوا گرخى لېنگر د صيادانو
 اوسمى بليل ترانى نه وايى په جار

د نارنجو ګل به خوک گربوان ته یوسی

محتسب چې وي وهلى ننگرهار

خوک به ولیکي خاتول ته غزلونه

د مرگي لښکر چې پروت وي پر مزار

گناه کاري سوي جنهۍ د زيارتونو

نه سخي سته نه لمن د لاله زار

جنازې دې چې را اوري پر کورونو

مستي نه لري کوڅې د کندهار

ستا په نوم چې ورانوي د وطن خلي

ربه ته يې په لعنت که گرفتار

د احمد پر مېنه مه واي زېړېدلې

مه يې مور د دي وطن واي مه يې پلار

نن يې اور د جنازو پر وطن بل کړ

هم لښکرو د غلام هم د بادار

خدایه یو زخم خونه دې چې به جوړ سی

کال په کار دې پرهاونه وار په وار

چې به ویښې په نارو وي د نکلونو

له هغو کېږديو پورته دې کوکار

چې دښتونه يې وه نېټکلي په اورونو

له هغو خېمو کچکول باسي مالدار

نه شپانه سته نه کېبدی نه رمې گرخی
 نه په دښت کي د لپوانو پروت دی دار
 خدایه ورکي سوي شملې د شملورو
 نه سروننه سول راپاته نه دستار
 له قاصده سره نسته پیغامونه
 بدشگون دی سترګي سري دی د رویبار
 رباتونه نابلدہ راته بسکاري
 قافله پر کومه حې کرار کرار
 توره شپه ده کندوونه کړلپچونه
 يا به ړوند وي يا جاهل کاروان سالار
 له خزانه تر خزان پوري ژوندون دی
 نه یوه لحظه سکون سته نه قرار
 هره ورڅي له دوړخ خڅه راوزي
 پر تندی د هري شپې ليکلی نار
 هر ساعت یې قیامتی اورونه اوري
 زخمی کډي باروي زړونه افګار
 کور او کلي د سکروتو کروندي دی
 ورور له وروره زوي له پلار خڅه بېزار
 لا ټولی د لپونی محتسب گرخی
 نه پر سد یې دی پري اينې نه هونبیار
 د مطرب له شهبازونو اوښکي اوري

نه په سور کي يې رباب دی نه سيتار
 نه په غلام نه په بنکاره يې دیدن کېږي
 د جانان کوڅې نیولي دي اغیار
 نه ساقی ډکي پیالې راوري محفل ته
 نه یاران دي په مستيو کي سرشار
 نه د ګل په نصیب سري شوندۍ د پېغلو
 نه بورا سینه خیرلي ده په خار
 ځه په مخه دی ګلونه پسرليه
 درته نور به وي ملکونه انتظار
 دا یتیمی څنې نه غورځي اتنه ته
 دا زوى مرې تا ته نه دی د روزگار
 ته د کونډو اوښکو نه يې د پونښتنی
 د زهیرو زړونو مه اخله آزار
 جهاني د خوشحال خان له برکته
 د سکروټو په قلم ليکي اشعار

ویرجینیا

2001- 1- 3

د بنګلو نجلی (بیلی جویل)

دا په لوړو بنګلو کي د بنار اوسي
 زما په شان غریب یې هیڅ نه دی لیدلی
 نه یې مور کله کیسه ۵ ورته کړې
 نه یې خیال ته داسي څوک دی ورغلی
 دا نجلی د نازولې د قصرنوو
 ورته نسته لار د پلونو د خوارانو
 نن یې زړه ته ده زما مینه ورغلې
 نن د بخت په ازمېينه څم یارانو
 نن یې کړې فیصله د ژوندانه ده
 نن سپاري چا ته جلو د خپلي میني
 نن به زړه د چا له زړه سره پیوند کړي
 تودوي د چا په وينه خپلي میني
 نن یې زړه غواړي چي ځان لره پیدا کړي
 یو غښتلي په زړه کلك له غريبانو
 خو له ما خخه اختيار دی میني وړي
 زه له دغې ډلي نه یمه یارانو
 دا په لوړو بنګلو کي د بنار اوسي
 ما د دې نړۍ هرګز نه ده لیدلې
 زه د دې دنيا ته نه یم ورغلې

ما لا خپله طالع نه ده ازمېيسي
 ستړې سوې ۵۵ په سپينو بنګلو کي
 زړه يې شين دی له هغه ژوندونه ژاري
 د غټانو له زامنو ده بېزاره
 نن يې زړه د غربيانو سره غواړي
 نن که نه سمه ور ډلاي مرغلاري
 یوه ورڅ به مي راخېژي د بخت ستوري
 پري به جوړ کمه باران د سرو او سپينو
 په ټولۍ کي د سیالانو به مي گوري
 هغه ورڅ به دا زما په مينه ويړاري
 راسره به وي پر خنګ باندي روانه
 په ورو ورو به اخلي بشکلي قدمونه
 لکه زركه لکه سرو خرامانه
 نن يې زړه غواړي چي ځان لره پيدا کړي
 یو غښتلي په زړه کلک له غربيانو
 خو له ما خخه اختيار دی ميني وړي
 زه له دغې ډلي نه یمه یارانو
 نن يې زړه ته زما مينه ورغلې
 ما هم زړه په بنګلو کي دی بايللي
 ور روان یمه د بخت په ازمېينه
 نازولي ته مي واک دی ورسپارلى

ويرجinya

1999- 5- 31

کسی او نکلونه

مودک شپر

د لوی بسار خخه دباندي يو دره وه
 جوره کړي يوه شيخ پکښي دېره وه
 پر سجدو به خدای ټه پروت و په خواستونو
 ټولي شپې یې تېرولي په نفلونو
 که خو د بسار پر خلکو باندي گران و
 دی له خلکو راګونه په غم د خان و
 دوولس میاشتي به یې تل روژې نیولې
 یوه ورڅې چا ډوډۍ نه وه لیدلې
 يا په ذکر يا په فکر به مشغول و
 پیر پر هر چا باندي گران ورته مقبول و
 نه یې وړلې شکرانې نه خیراتونه
 نه یې چا ته ورلیکله تعویذونه
 د دعا دپاره خلک چي ورتلله
 پیر به يو ګړي حضور ته وربالله
 نور نه شيخ د دنيا کار لره وزگار و
 نه له بنو نه یې له بدوسه کار و

یوه ورخ یوه مورک په حجره کي
 شل او سل څله آزار کړ په سجده کي
 چې به شیخ کله ورتیت سو و سجدې ته
 د مورک لکی به ورغله و خولې ته
 شیخ کرار ورڅخه وکړله پونښنه
 ما پر خه آزاروې په بخت پمنه

مورک وویله شیخه ستا قربان سم
 د مرګي مخته دي سپر بلاګردان سم
 د پیشو له لاسه ډېر یم کړېدلی
 شوم نهر یم وروی تړی ژړ زبېنسلی
 د ظالمو پیشوګانو له ناتاره
 یو ګړی وتلای نه سمه له غاره
 ته دُعا وکه چې زه غټه پیشو سم
 نور به هر ګړی بېغمه له حملو سم
 شیخ دُعا وکړه مورک توره پیشو سوه
 هغه دم خدای ته د شکر په سجدو سوه
 سمدستي یې کړه حمله پر مورکانو
 مرګ یې ګډ کړ په خپل کور کي په خپلوانو
 نه یې مخ وکوت د خپلو ګاونډیانو

نه د ورونو، د زامنو، اکاگانو

خپله مور او پلار يې خيري په منگول کړل

مېلمانه يې خويندي ورونه د اجل کړل

راوتلای موږکان نه سواي له غاره

سپون په کور کي هیچا نه واھه له ډاره

يو خو ورخي يې پر خپل کلي مېله وه

د پیشو برېتونه غور منگول يې سره وه

بیا خلوت ته سو دننه ویل پیره

ستا قربان سم د خوارانو دستنگيره

د بنار سپیو می تريخ کړي خود ژوندون دی

ښکار له بېري نه سم کړای وچ می لړمون دی

راته غاپی په کورو کي پر بامونو

ګرځداي نه سم پر جګو دېوالونو

په دُعا دي يو لوی سپی راخخه جوړ که

په دې سپیو په کوتريانو می زړه سور که

شيخ پر چوف کړه پیشو ټهای پر ټهای خدل سو

هغه دم د پیشوگانو په تکل سو

په ځغستا به يې ايسټې له کلې کوره

نه يې خړه پیشو پرېښوده نه توره

که پیشو به پیدا نه سوه د کورونو
 واره سپی به یې دارله په غابنو
 لاروی یې داروله په گوابنو
 ماشومان یې ئغلول تر خپلو خونو
 و هر چا ته یې بشودلې خپلی داري
 خوک تری خلاص نه وه په ناستی په ولاړي
 خو خو ورخی وروسته بیا ولاړی حجري ته
 شیخ یې نه خوشی کاوه خپلی سجدې ته
 ویل شیخه زه په کومه خوله گويان سم
 ستا تر پبنو دی صدقه سمه قربان سم
 په عذاب کرم په کوڅو کي ماشومانو
 کاني وینم په لاسو کي د لویانو
 نه کورو کي مي پرېږدي دلي د سپیانو
 نه په بnar کي پر دوکان د قصابانو
 دا یوزه په ټوله بnar کي خوار و زار یم
 ته وا زه دبمن د هر سړي د پلار یم
 شیخه ماته دعا وکړه چي لپوه سم
 کوڅې پرېږدم اوسبډونکي د خنګله سم
 شیخ پر چوف کړه سپی هغه ګړي لپوه سو
 پر سجده سو او روان پر لور د غره سو

يو خو ورخی يې کړي تېري په بسکارونو
 ګرځیدی پر لویو غرونو پر دبستونو
 دواړي زامي به يې سرې وي تر غورونو
 په خيرلو د اوزګرو د پسونو
 انګولا يې خوب حرام کړ د کوچيانو
 سرګردانه يې کړي ورخی د شپونيانو
 دار يې واچاوه د دبست پر ماشومانو
 تر ګودر پوري په لار کي د پېغانلو
 يوه شپه په نيمه شپه کي را روان سو
 بيا د پير دېري ته ورغى نالان سو
 ويل شيخه په دې غرونو کي پړانګان دي
 د ځنګله په هغه بل سر کي زمریان دي
 له هیبته يې په بسکار وتلای نه سم
 له ستمه يې خپل بسکار خورلای نه سم
 څغلوي راخخه زما کړي بسکارونه
 که خه وايم راته ونبيي غابونه
 ته دعا و ماته وکه چي زمری سم
 هم په ځغاسته هم خيرلو ګپندي سم
 چي د چا نه وي تر ما تېره غابونه
 تر مرګي پوري ونه وينم ظلمونه

بیا به نه راخمه پیره ستا تر کوره
 له لمونخونو به دی نه باسم په زوره
 پیر پر چوف کړه لپوه ئای پر ئای زمری سو
 انګولا ورڅخه هېره سوه غړومېس سو
 شور یې ګډ کړ د ځنګله په حیواناتو
 سمه، غر، ځنګل یې اور کړ د هوسيانو

چا لیدای نه سواي ټولی د ګيدړانو
 په غارو کي آرام نه و د خوارانو
 که به وړی و که نه و ده وژل کړل
 له سهاره تر مانبامه یې داړل کړل
 له ځنګله څخه کوچ وکړ چغالانو
 تخم ورک سو د هوسيانو د سويانو
 گوره خرنګه دا فکر ور پیدا سو
 چې د شپې روان د شیخ د کور پر خوا سو
 شیخ چې ولیدی زمری، ویل یې وايه
 څه مشکل یې راوستلى تر دې ئایه
 اوں به چا یې پر دې سیمه کړولى
 په ځنګله کي خو تر تا نسته بناګلی
 زمری وویل دا نن ځکه غړومېږم

چي يو بل مورک زمرى نه کې دارې
 بل مي بنکار ميندلی نه دى په ځنګله کې
 گوندي ستا غونبې د زړه سوده را وکي
 چي زمرى کړي شيخ ته سپيني خپلي داري
 شيخ يې تو کړلې له قهره پر مخ ناري
 ويل ځغله زما له کوره څخه ورک سه
 نه لپوه يې نه زمرى بيرته مورک سه
 زمرى وکتل و ځانته چي مورک سو
 پښپمانۍ څه ګټه نه کول هک پک سو
 د خپل غار پر لور يې پورته کړل ګامونه
 رېړدېدله يې لکي، اوربوز، غوردونه
 خو په غار کي نه ملګري نه خپلوان وه
 ده وژلي وه که ورونيه که سیالان وه

چي په شاوخوا کي پاته مورکان وه
 ټول د ۵۵ د وينو تېري دېښنان وه
 په هر پوست کي يې وژلي حيوانان وه
 مورکان وه که پسونه که لپوان وه
 چي د بل په متهو غټه سی یا زمرى سی
 په هغه ګړي له قام څخه پردي سی
 اول غونبې خوري د خپلوا قريبانو

بسخوي داري په خپلو په يارانو
دا يې هېره وي چي نن ته تېرېدل سته
چي هسکېري يوه ورڅ کښته کېدل سته
چي يې عقل خدای مورډک غوندي کوچنی کي
يوه ورڅ پر خپل بادار باندي غورئۍ کي

2000- 2- 6

سرچېه قضاوت

يو بدای په يو لوی بنار کي هستوگن و
 نعمتونه يې پرېمانه وه شته من و
 خدای ورکړي وه کورونه جایدادونه
 له نیکونو ورته پاته وه باغونه
 همېشه يې وه په کور کي مجلسونه
 د رندانو د مستانو محفلونه
 پري راتول به تل ساقیان او مطربان وه
 په وينا او په صفت به يې ګويان وه
 همېشه يې مېلمانه پر دسترخوان وه
 هم رندان، هم ملاياني هم سرکارياني وه
 غوره مالو پکښي ژبي تکولي
 حاسدانو په غابنو شونډي چيچلې
 يوه شپه يې کور کي نوي ننداره وه
 په لکونو يې اخيستې منظره وه
 د عصری هنر يو بسلکي نمونه وه
 د رنګونو او خطونو تنسته وه
 رابللي يې پوهان او هوبسیاران وه
 شاعران وه استادان، هنرمندان وه
 هر يوه د منظري صفت بيان کړ

پکنېي هر يوه پيدا خانته جهان کړ
 هر يوه ته بنکارېدې خپلي خبرې
 مرغاري او خوبدي لکه شکري
 يو بدای چي تر دې نورو ډېر هونسيار و
 پرسېدلې خېټور په غونبسو بار و
 ډېر شته من و مصاحب د شهريار و
 همېشه په هر مجلس کې په ګفتار و
 په بشي لاس يې و حنځير بشکلی د زرو
 په کين لاس يې وي ګوتمى د جواهرو
 په غرور سو د تابلو خوا ته ور وړاندي
 تر نظر يې کړله تېره لاندي باندي
 يو خو ګامه را پر شا بيا ورنژدي سو
 په ستایلو په تحسین د منظرې سو
 ويل خه بشکلې بېږي دي خه بندر دي
 خومره بشکلې ترسیم سوي په هنر دي
 د بندر له خنگه وګوري لوی بنار دي
 سوداګر دي ګارګر دي کار و بار دي
 خه عجب يې ترسیم کړي انسانان دي
 د حیرت ګوته په غابن هنرمندان دي
 د تاريخ استاد را وړاندي سو میدان ته
 د شباباس ګوته يې ونيول مېزبان ته

ویل ستا هنري ذوق دی د ستایلو
 گوهر نه دی د هر چا د پېژندلو
 دې تابلو کي ما ته بسکاري قلاګاني
 د قدرت او عظمتونو شاهدانۍ
 پکښي پېت دی د پېړيو داستانونه
 د تورزنو جنګياليو تصویرونه
 هر يوه کونج کي یې جلاښخ دی نکلونه
 هر يو نکل یې راسپري تاریخونه
 لوی ملا چې رابللى و جرګې ته
 په حېر حېر به یې کتله منظري ته
 ده هم ورکړله تابلو ته خپله رايه
 وې د ليري يو معبد وينم له ورايه
 راته بسکاري يو تولی د انسانانو
 عبادت ته به روانه وي یارانو
 بېله شکه دا نقاش خالق پرسټ دی
 پر څښتن باندي عاشق د میني مست دی
 چې یې هېر نه دی څښتن په دې تابلو کي
 ور په زډه یې دی یو رنګ سلو رنګو کي
 دې مجلس ته چا شاعر و رابللى
 په ثنا او په صفت کي و منلى
 یوه لویه قصیده یې کړه آغازه

د کوربه د زره له خوبني سره سازه
 وې يې خه بشکلي موجودنه خه خې دې
 په تابلو کي د رنگونو قافلې دې
 سمندر دې د توپان پکبني ناري دې
 د آسمان پر سينه لپي راخوري دې
 له افقه د لمر وړانګي راښکارېږي
 د روښاني آيندي پر لور خلېږي
 دي تابلو کي تاسي وينئ سيمبولونه
 ترسیم سوي نن سبا او تېر وختونه
 تاریخي قلا يې نقل د پرون دې
 نن توپان دې لمر نښان د سباوون دې
 د ګلبوتو پر بشاخونو چي زوزان دې
 د یارانو په محفل کي غمازان دې
 یو نقاش هم دې محفل ته ور راغلى
 یوه کونج کي چيرته ناست و اسکېرلى
 کوربه بې په لور آواز کړله نقاشه!
 ته هم ورکه خپل نظر تصویر تراشه!
 دا خو ته يې چي تابلو به دې ستایلای
 یو په یو به دې رنگونه راسپېرلاي
 ته پوهېږي په اسرار د تصویرونو
 ستا به زده وي گونګه ژبه د رنگونو

په قدم قدم نقاش راغي نيزدي سو
په خير خير په ننداره د منظري سو
پر خپره يې د حيرت نښه بنکاره سوه
پر شونډانو يې نړۍ ټسکا خوره سوه
وې بېشکه د لکونو منظره ده
خو افسوس چي ځرېدلې سرچېه ده

ويرجينيا

1999- 12- 18

شیخ نصرالدین

د پر پخوا په یوه کلی کي یو ځوان و
 هم غښتلی هم په عقل پهلوان و
 خو هر گوره هم بېکسه هم نېستمن و
 له نصیب خخه په زړه کي ګيله من و
 نصرالدین ورباندي نوم اينسي خپل پلار و
 نصروګي خلکو باله ئکه چي خوار و
 نه یې ژمى نه یې دوبى په راحت و
 له یخنيه له ګرميه په زحمت و
 زړه یې تور سو له خپل ملکه له خپل بشاره
 له لويانو کشرانو سو بېزاره
 ويل ځمه په سفر هر څه چي کېږي
 له نصیبه له قسمته به پېښېږي
 په خواری پسي یې لېختي وغړلي
 په ملکونو ګرځیدی کلی په کلی
 یوه ورڅ پر نصروګي باندي تیاره سوه
 په زیارت کي یې د شیخ پر لنگر شپه سوه
 دا زیارت او دا لنگر د شیخ قادر و
 په پیرانو کي منلى معتبر و
 د زیارت هره ګونبه کي خو کوتې وې

پکنېي ناست وه مېلمانه کيسې تودې وي
 له لنگره راوتلي کاسي ڏکي
 مېلمنو پکنېي وهلي گولي ڪلكي
 په لنگر کي نصروگي ورته دېره سو
 په ټولی د تيارخورو کي مېلمه سو
 چي کيسې د مېلمنو بي اورپدلي
 د خپل هوبن په ترازو کي بي تللې
 د دروغو بي سل واورپدل نکلونه
 ورخرگند سول د لنگر او پير رازونه
 نصروگي هم په خلوت کي پر سجدو سو
 له سهاره تر مابنامه په نفلو سو
 نه خوراك ته يې و پام نه و کيسو ته
 کري ورڅي وه ورکړي و سجدو ته
 په خبر چي ملنگان او دروپشان سول
 په ثنا او په صفت ورته گويان سول
 شيخه کله يې راغلي له کوم بشاره
 موږ دي ټول سو قرباني پر هغه لاره
 نصروگي چا ته ورنه کړل جوابونه
 ملنگانو پر زړه یووړله داغونه
 یو مرید چي په دې نورو کي هوبنيار و
 د لنگر په لخو پتو خبردار و

سمدستي يې شیخ قادر ته ویل پیره
 ستا قربان سم د شیخانو لویه میره
 زموږ لنگر لره راغلی مسافر دی
 کري شپه پر سجده پروت دی بختور دی
 له سهاره تر مابنامه کړي نفلونه
 په سجدو يې ستړي کړي محرابونه
 نه دا توله ورڅه له چا سره بډېږي
 نه خبرو نه کيسو ته وزګارېږي
 نيمه شپه پیر د خلوت پر لور روان سو
 پت په غور کي نصروګي لره ګويان سو
 ویل ژر دی د مطلب خبره وايه
 همدا نن شپه روانېره له دې ځایه
 نصروګي ويله پیره ستا قربان سم
 ستا په امر به په نيمه شپه روان سم
 په خوارۍ پسي له بشاره یم وتلى
 مسافر د بل وطن په زړه نتلی
 خپل نصيب کرم برابر پر دغه لاره
 اوں کومک غواړم له تا او له باداره
 پیر را وايستې يو خو پيسې دباندي
 په نرمي يې نصروګي ته کړي ور وړاندي
 ویل څه دغه پيسې دی هغه خر دی

نازوه يې ڏپر غښتلی ٽناور دی
 نصروگی پيسې راواخیستې حیران سوگ
 پر خره سپور سو د نصیب پر لور روان سو
 یو خو شپې يې مزل وکړ د دښتونو
 خر يې زور و ژر ناروغ سو له مزلونو
 نيمه ورڅي ساه شړل پروت و پر لاري
 له دوو سترګو يې راتلي د اوښکو داري
 تر مابنامه نصروگی بيرته تنها سو
 خر يې مړ په زړه زخمي په واویلا سو
 خر يې بسخ کړيو لوی قبر يې ور جوړ کړ
 کړي شپه يې اوښکي توي کړي زړه يې سور کړ
 په سبا يې ورته راوړه له بازاره
 یوه سره او زرغونه جندۍ تیاره
 ويل دا د غیبانه بابا زيارت دي
 ما ميندلی د ڪلونو په زحمت دي
 شپه او ورڅي مي ورته کړي وظيفې دي
 په نفلو مي سپيني کړي ورته شپې دي
 لس پنځلس ئله خوب کي دي راغلی
 په خپل لاس يې ما ته خپل قبر بشودلى
 دا زيارت دي د زړه ماتو رنځورانو
 د نېستمنو کونډو رنډو پر دېسانو

د زیارت خبری تلې تر وطنونو
 غیبانه بابا مشهور سو پر ملکونو
 چا غوايي ورته راولله چا پسونه
 چا پيسپي ورته راولې چا خیراتونه
 که سپاهي و که کوتوال که حکمران و
 غیبانه بابا ته هر خوک ور روان و
 په لړ وخت کي نصروګي شيخ نصرالدين سو
 هم شته من سو همولي سو آمس يې زين سو
 اوazi يې سوي خپري پر هيوادونو
 تر نیژدي، ليري، وړو، لويو بشارونو
 درې خلور يې په نکاح کړلي عورتي
 بنایستې وي لکه زرکي لکه بتی
 شيخ قادر ته احوال ورکړ مریدانو
 په لنگر کي تيارخورو ملنگيانو
 چي يو شيخ دی پيدا سوي له شيخانو
 وايي پير یم د خوارانو بې وزلانو
 پښې لاسونه يې جوړ کړي د شلانو
 بینا کړي يې دی سترګي د رنديانو
 هنګامه يې په ملکونو کي خپره ۵۵
 تر هر کونج پوري يې تللې اوازه ۵۵
 دي کيسو د شيخ قادر زړګوټي شين کړ

نوي شيخ د ده په خونه جور ناورين کړ
 هم يې شيخ هم يې هونسيار مرید غمگین کړ
 نيمه شپه وه را روان سو آس يې زين کړ
 په زيارت کي يې د شيخ وکړه پوبستنه
 هغه نه مانه خلوت کي خوک دننه
 خو چي نوم د شيخ قادر يې تر غوردو سو
 سمدستي په خپل خلوت کي په ټوپو سو
 ويل مه رائئ مجلس ته مریدانو
 راز و نياز دی په خلوت کي د پيرانو
 چي یوازي په خلوت کي دوه شيخان سول
 یوه بل ته يې کتل سره ګويان سول
 د دې نوي زيارت نکل يې بيان کړ
 حقیقت يې شيخ قادر لره عیان کړ
 شيخ قادر ويل پر تا دي آفرین وي
 ستا پر ټولو غليمانو دي ناورين وي
 زما او ستا حقیقت حکه نن پنهان دي
 چي په دواړو مو ملګري يو شیطان دي
 چي پر خره باندي بېرغ دی درولي
 د شیطان دي لاس تر شا دی اپولی
 بنه يې وساته بچیه دا نسلی دي
 پلار يې زما خڅه جور کړي پيرولي دي

د نیکه سر یې لا بنخ دی په بل بسار کي
 زر دروپشه یې پراته ورته په لار کي
 د هر چا د زره حاجت په روا کېږي
 رسیندہ دی د هر چا په داد رسپېږي
 زرغونې او سرې جندۍ باندي رپېږي
 د کلونو رنځوران پکښي رغېږي
 په رمو ورته را درومي دروړونه
 ساده گان یې پر زیارت کېږي طواfonه
 د پښتون قام دی کهول د جاهلانو
 پکښي تل ګرځي فوجونه د پیرانو
 کچکول نه پرېږدي خالي د ملنګانو
 لپونی په دې وطن کي قلندر دی
 د هر ټګ او د ټګمار يو تود لنگر دی
 چې هر خوک سی باوله خيرني خونې
 وربخښي خلک پیسي خويندي او لوئې
 پرون ډم ورته راغلی نن آغا دی
 هم سید دی هم بزرګ دی هم ملا دی
 چې اوږده ډيره یې پرېښوده پېشوا دی
 هر یو سترګی د ړندو د بنار پاچا دی
 که پر دې دنيا دي خوبن وي جنتونه
 بنایستې حوري غلمان او شرابونه

يو خو ورئي درته بویه خلوتونه

جوړوه په لویه لار کي زیارتونه

په میراث پېړد ه تبر ته لنگرونه

پاچھي کوه نسلونه پر نسلونه

واشنگتن

2000- 4- 9

مهار کېي اوښان

سره غرمه سوځنده لمړ و سور بیابان
 کمکی اوښه وه په پای کي د کاروان
 دروند يې بار ورباندي اينې د سامان و
 غوته کېي يې په مور پسي پېزوان و
 چې هر خو يې پې کوله رباتونه
 نه مزلونه خلاصېدله نه دېښتونه
 په ژړا ژړا يې بغ کړل خپلي مور ته
 خدايه څه مهال به ورسېږو کور ته
 راته نه بنکاري دا لار د ختمېدلو
 توان مي نسته په وجود کي د ځغستلو
 لې په ورو اخله قدم ګړندي موري
 تر سېمو مي وزي نته پوري ووروي
 دومرهولي په تلوار اخلي ګامونه
 یو په یو مي ټول خورېږي اندامونه
 مور يې شنه د ژړا ولاړه ويل لوري
 زما په پزه کي نتکي ده بختوري
 په بل اوښ پوري مهار مي ده تړلى
 د هغه مهار بل اوښ ته غچېدلې
 لا په مخ کي لس یوولس نور اوښان دي

گوندي په دي دبنتونو کي روان دي
 زموږ په مخ کي يو لوی اوښن دی زورور دی
 نازولی د بادار دی زموږ افسر دی
 د هغه مهار په لاس کي د انسان دی
 د بادار له ساروانانو يو سارowan دی
 خي په امر د بادار او د لويانو
 هغه نه گوري خاطر د حيوانانو
 زه پخپله يمه ستري له مزلونو
 زگپروي اورمه د خپلو اندامونو
 په کلونو دي دبنتو کي يم روانه
 ستا په شان مي واک پردي دي له خپل ئانه
 بند پر بند مي ټول وجود راته ژړېږي
 هر هدوکي مي جلا جلا خودېږي
 له ناكامه وړم بارونه پر دي لاري
 انسانان مي هره ورڅه ګامونه خاري
 هره ورڅه که سو را پام د ساروانانو
 سمدستي مي خرڅوي پر قصابانو
 وپشل کېږي به مي څوښي پر کورونو
 د پښتيو، د لاسونو، د ورنونو
 هغه لوی بختور اوښن چي نن غړومېږي
 یوه ورڅه د ده نوبت هم رارسېږي

دی به هم سی د قصاب تر چړی لاندی
یو بل اوښن به سی افسر تر نورو وړاندی
له ازله مو نصیب راغلی خوار دی
چې لوپدلی مو د بل په لاس مهار دی

ويرجينيا

2000- 19- 8

د ابليس پندونه

يو کيسه مي اورېدلې ده يارانو
 د ابليس د اولادونو شيطانانو
 يوه ورخ ابليس راټول کړل اولادونه
 د چا سل وه د چا زر کاله عمرونه
 تري يې وپونستې کيسې د عملونو
 د خاورين بنده د کړو ګناهونو
 څه تخمونه د فساد مو دي شيندلې
 څه بدې مو دي په مځکه کي کرلي
 مشر زوي چي يې په عمر زر کلن و
 مخ يې تور په ونه جګ په اوږو پلن و
 سمدستي سو د خپل پلار مخ ته ور وړاندي
 شيطاني پاني يې کړلې لاندي باندي
 ويبل پلاره يوه ډله ماشومان وه
 په خوبنۍ د مدرسي پر لور روان وه
 ما يې لاره کړه بدله و بازار ته
 له مكتبه مي رهي کړله قمار ته
 تله جومات ته بله ډله د زلميانو
 ما روان کړله پر لار د فساديانيو

سل او خو پرهپزگاران مي شرابيان کړل

له خلوته مي پر بدہ لار روان کړل

ابليس ورکړله پر مخ خپپره کلکه

ويل يې چپ سه بېخبره بې درکه

لا اوس هم نه يې تر ئایه رسپدلى

ته وا نه يې له ابليس خخه زوولى

تا ته اوس هم شرابونه قمارونه

لا بنکارپېري جنایت او فسادونه

هي افسوس چي پر تا تېر سول زر کلونه

له خپل پلاره دي وانه خيستل پندونه

دوهم زوي سو را دمخه ويل پلاره

کښېنسټلي پر ئاي نه يمه بېکاره

پري به نه بدنه چي يو سپري پر لار وي

چي ژوندي یم همېشه به مي دا کار وي

ډلي ډلي مي له لاري دي ايستلي

څوک مي غلا څوک مي زنا ته هڅولي

سل مي سخئي له مېرونو جلا کړي

نېکمرغيو ته مي ساندي دي وروړي

يو په بل مي انسانان دي قتل کړي

بې ګناه مي په ناحقه تور نیولي

ابلیس وواهه پر مخ باندی په زوره
 ویل کشکی ته پیدا نه واي له موره
 ته لا اوس هم خبر نه یې فساد خه دی
 د نېکیو او بدیو بنیاد خه دی
 چي انسان خدای له ازله پیدا کړي
 په خمیر کې یې فساد دی ور اخبلی
 پر دنیا چې خدای کرلی دی قومونه
 د انسان په وینه ګډ دی فسادونه
 که پر مُحکه شیطانان وي او که نه وي
 که دامونه د شیطان وي او که نه وي
 انسانان به وي اخته په بدو چارو
 دا دنیا به مالامال وي له بدلا رو
 خبردار چې نوم د قتل خوک یاد نه کړي

په نامه د قاتلانو زړه نباد نه کړي
 ما د قتل نوم دنیا ته دی راوري
 ما د ورور په چاړه ورور دی حللا کړي
 ما هابیل دی په قابیل باندی وژلی
 ما د خون او قتل تخم دی کرلی
 چې پر مُحکه انسانان وي دا به کېږي

له تېغونو به سري ويني راخڅېري
 هغه زوي چي يې تر تولو کشري و
 هم خوارڅواکي هم په ونه ټیټ گردي و
 خو په کور کي د شیطان لکه زمری و
 هم په عقل هم په ژبه ګړندي و
 ويل پلاره ما تول کال زحمت ايستلی
 شپه او ورځ مي په خواري دی خان وژلي
 کښېنسټلي کرار نه يم له چالونو
 يو ګپري نه يم بېغمه له دامونو
 هلتہ ليري يوه بنار کي حکمران و
 هم هوبنيار و هم عادل پر خلکو ګران و
 پر وطن يې جوړه کړي کراري وه
 شپه او ورځ يې په کورونو کي بنادي وه
 ما راپورته يو نا اهله کړ د بناره
 د قدرت مي ورته جوړه کړله لاره
 اوں په بنار کي دا نا اهله حکمران دی
 يو ناپوه دی په ګونګۍ ژبه ګويان دی
 په وطن کي عدالت نسته ستم دی
 خوبني نسته واویلا ده تور ماتم دی
 نه مېلې سته نه سازونه نه جشنونه

نه زلمي او پېغلي گډ کوي رقصونه
 نه هوسيو غوندي بىكلى نجوني غورخى
 نه خندا د چا پر شوندو باندي گرخى
 چي هوسيار دي نن سبا ورنه کوچېرى
 د حاکم له لاسه مېنه سېپەرە كېرى
 له خوبىيە ابليس وکړله چيغاره
 اخ تر خوله دي سم قربان زويه هوسياره
 زوى دا ستا په شاني بنايى ابليس پلار ته
 شرمندە دی مشران وي ستا کردار ته
 چي نا اهله په وطن کي پر قدرت وي
 تباھي به يې ليکلې په قسمت وي
 اوس پخپله يو د بل په لاس قتلېرى
 اوس پخپله د انصاف تله ورکېرى
 نه تميز د بنو او بدۇ به اوس کېرى
 نه په شرم نه گناه به خوک پوهېرى
 نه به لاس د چا گرېوان ته ور رسېرى
 نه ظالم به له مظلوم خخه بېلېرى
 نه په داد به خوک رسېرى د خوارانو
 نه به اوري خوک فرياد د مظلومانو
 قاتلان به گرئي سري سترگي په بشار کي

پېگناه به قصاصېږي په بازار کې
 چې د چا په سر کې سترګي د ليدو وي
 ورته مخ به د ناورین او جنازو وي
 د چا عقل چې انسان غوندي پر لار وي
 يا په دار لکه منصور يا به سنگسار وي
 چې نا اهله واکداران چيري پیدا سی

د تیارو سی ورته مخ د ورځو شا سی
 که مو نه سېړې زړه په انسانانو
 که تباہ غواړئ نړی د بندګانو
 که اورونه ابدی غواړئ بچیانو
 که دوبڅ مو وي مطلب د دې خاکیانو
 که تل غواړئ پاچهې د شیطاناو
 واک ضرور دی د نااهلو حاکمانو
 ویرجینیا

1999- 4- 6

اصلیل میراث

یوه ورخ کاروان روان و په دبستو کي
 په اغزو کي د اهار په سرو غرمو کي
 له توند پاده سره دوری بادېدلې
 زنگولې په قافله کي شرنګېدلې
 خولي او پزې وي پېچلي ساروانانو
 لاري ورکي وي په دورو کي له سپيانو
 غرغړې به کړې په دورو کي اوښانو
 هم رمباري به سوي پورته له جونګيانو
 په دې ترڅ کي یو جونګي پلار ته نیژدي سو
 تري يې وکړله پوښته په ګيلې سو
 ويل پلاره زما په زړه کي ۵۵ پوښته
 اندېښنه مي دا خو ورخي خوري دنه
 ستا په مخ کي زه بل اوښ ګورم روان دي
 نازولي د صاحب او د ساروان دي
 ساروان تل کوي خبری د ماريانو
 ماري اوښن وايي اصلیل دي د اوښانو
 زه چې ګورم اصلیل نه رامعلومېږي
 خوراک ډېر کوي له بار خخه بېرېږي
 چې تر بار لاندي يې لې اوږي درنې سې

هم غړومېږي هم يې پورته غرغړې سی
 د ماريانو وي اکثر بدرنګي غاري
 لا په لار کي بېهوده وهی رمباري
 پر هر خای چي اغزي ويني پر حمله کي
 هر ګړي به غاړه شپږ ګزه اوږده کي
 هم په ونه تر ده جګ هم زورور يې
 هم په ځغاسته کي چابک يې هم زړه ور يې
 هم درانه درباندي بار وي تل بارونه
 هم دښتونو کي اوږده وهې مزلونه
 نه تمامه ورڅه غم کي د خوراک يې
 نه کمزوري يې تر هر يوه چالاک يې
 ماري خرنګه اصيل وي په کتار کي
 خوک به وي چي په دې سُر مي خبردار کي
 پلار يې غاړه کړه اوږده بیا يې کړه کړه
 ورته لنډه يې د ژوند اوږده کيسه کړه
 ويل دا قانون دا زر کاله جاري دی
 د هر اوښن لکي چي وټپې ماري دی
 له ماري اوښه هر اوښن چي پيدا کېږي
 د ماريانو په کتار کي حسابېږي
 چي پيدا سوله ماري هغه دي بنه خوري
 د کاروان مخ کي روان کمه دي نه خوري

هم اصیل هم نازولی د اوښانو
 هم منلى د ساروان هم صاحبانو
 خو چې زموږ په خېر نه اصل نه ماري وي
 نه په مخکي يې ساروان رهي کاري وي
 هم به حې تر قصابانو هم باري وي
 په قسمت يې رسپدلي تل خواري وي
 تل يې نته وي په پزه درد په خان کي
 د ماريانو تر شا درومي په کاروان کي
 کله کله ساروان ورکړي ګوزارونه
 له وهلو يې خودپېږي اندامونه
 تل حساب وي د کم اصلو په حساب کي
 نوم يې نه وي د ماريانو په کتاب کي
 چې خبری د کاروان سی يا د بار سی

زموږ په ډله کي يې لس اوښه په کار سی
 او چې وخت يې د خوراک او د اغزو سی
 هلته هر څه پر ماري باندي پېرزو سی

2001- 9- 16

چرگ او باز

يوه ملک کي هستوگن چېرته لوی خان و
 خان لا خه چې په تربرونو کي سلطان و
 په سلګونو یې جور کړي وه باغونه
 بهپدل یې په شنو محاکو کي سیندونه
 ډېر شوقي و د بنکارونو د بازانو
 په بازانو کي پاچا و د سیالانو
 ډلي ډلي یې درلودې د مرغانو
 د کوترو د سیسیو د چرگانو
 يوه ورڅه د چرگ او باز سره جرګه سوه
 د جرګي خبر کرار کرار ترخه سوه
 کلنگي چرگ ته باز وویل مغوروه
 کبرجنه یې وفا یې لکه توره
 له سهاره تر مابنامه په نس موږ یې
 پر بامونو باندي گرځې په زړه سور یې
 کري ورڅه درته رسپېري نعمتونه
 د جوارو درته ډک دي گودامونه
 نه مي وږي يوه ورڅه یې ته ليدلۍ
 نه په کار پسي بادار یې استولى
 نه له تا کوي خوک تمه د کارونو

نه وزر لري د لويو پروازونو
 ورخ دي تبره په خوبني سي په سيلونو
 د مستيه باسي زور تر آذانونو
 خو چي کله نوکر څغلي چرگان نيسی
 دوي دوي خپلي کري دوي پور کري دوي رانيسی
 که کمکي دي که لويان دی په نارو سی
 خوک په مندو سی خوک پورته پر بامو سی
 ته هم ګله سې په ټولی کي د چرگانو
 خلاصوپ یې په ځغستا له انسانانو
 زه چي باز يم خدای راکړي شهپرونه
 تر یاغي وزر می لاندي دي لوی غرونه
 د آسمان پر لور کومه پروازونه
 کښته وينم سمندر خونی موجودونه
 له هیبته می پر مئکه مرغان ورک سی
 په سینه کي د آسمان تیت او پرک سی
 له مشوکي له منگولي می لپزېږي
 د سرو سترګو له هیبته می بېړېږي
 زه راوم له هسکو غرو څخه بنکارونه
 زما له وهمه په هوا کي چوي زړونه
 خو چي کله می بادار و بولي ځانته
 له آسمانه یې رالوېږمه ګربوان ته

يا يې کښېنم پر اوږدو يا پر لاسونو

منتظر د اشارو یم د امرونو

کلنگي چرګ ويل غور ونيسه بازه

زه او ته دواړه مرغان دواړه همرازه

ستا خبری د شهپر می اورېدلی

د تېره منګول کيسې می دي منلي

مګر تا کله پوخ کړي باز ليدلی

تا کباب دی د بازانو اورېدلی

کله باز دی چا خوراك لره وژلی

تا ليدلی دی په سیخ چېرته پېيلی

زما په مخ کي زما چرګوړي حلالېږي

زه يې وينم زما همزولي کبابېږي

چي د خان په کور کي باغ د مېلمستیا سی

د چرګانو په کور ګډه واویلا سی

هر یو چرګ خپله چاره ویني اوړو کي

د سینې ورنونو غونبې په دېګو کي

د جوار چي مور ته ډک لري لاسونه

زمود پر غونسو هره شپه باسي ټېغونه

او چي تا کړي د شهپر لای آغازې

نو در واخله دا یو خو خبری سازې

ته بناغلې يې په کور کي د خانانو

چي په بنکار وزې د خپلو همنواعانو
 ئان پاچا گنې په کور کي د مرغانو
 خو په لاس کي يې غلام د انسانانو
 تر هغو به يې خانانو ته منلى
 چي د بنکار له زوره نه يې لا لوپدلی
 چي تېره دي وي منگول تېز دي شهپر وي
 په آسمان او سمندر کي دی لاس بر وي
 يوه ورخ چي دی منگول کي ختم زور سی
 په هغه ورخ به دي ژوند درته پېغور سی
 يو کم اصل درته وايي بل بد ذاته
 د ناز کور به دي سی بل ظالم ته پاته
 چي تر تا په زړه کي سخت او ګړندي وي
 په نیولو او خیرلو کي زمری وي
 لتوی چي غر او سمه لاندي باندي
 په منگول خيري نسونه وروسته وړاندي
 ستا په شان به هغه هم اخته په بنکار وي
 نازولی به د میر او د بادار وي
 ته به هېر يې د بادار د نوکرانو
 مسخره به يې د ډلي د چرګانو
 ويرجينا

2000- 8- 18

د پیشو توبه

چې پیشو به رابنکاره سوه دوی به ورک سول
 له غارونو به یې کړي وه غارونه
 یو خو ورخې پیشو پاټه سوه دنه
 هره ورڅ به یې څارل د دوی کارونه
 ګوندي نن یا سبا وبدې سی راووزي
 موږکان په وجود خوار وبدې نسونه
 ورڅ به خواره وي د دوی زما به مېله وي
 د هفتو میاشتو به واخلم کساتونه
 په لکیو په برپتو به یې کړم لوې
 په پنځو به یې خیرم نازک پوستونه
 نازوې به مې بادار او بې بې دواړه
 د موږک غریب خوک اورې فريادونه
 یوه ورڅ د یوه غار په خوله کې ناست و

يو مورک او بد ه بربتونه بوخ غوردونه
 د پیشو چي ورته پام سو پر سجده سوه
 خو ی پرله پسی و کړله نفلونه
 لاس ی پورته کړ و خدای ته په دعا سوه
 ويل ته مي را معاف کړي ګناهونه
 ما وژلي بي آزاره مورکان دي
 په دنيا کي مي ډېر و کړل آزارونه
 خه عاجز خه بنکلي بنډگان دي
 بي ګناه مي ولې و کړله خونونه
 دا توبه مي کړي قبوله لویه خدايه
 ما ته مه کړي را نصیب ستا عذابونه
 مورک واورپد ه توبه د پیشو جاني
 استغفار او ډول ډول قسمونه
 د پیشو ژرا یې ولیده په سترګو
 چي کول یې د قبلې پر لور خواستونه
 وروسته ورو سوه د مورک خوا ته روانه
 ويل واوره ما خورلي سوګندونه
 باقي ژوند به مي طاعت او عبادت کرم
 په پرهېز به تېروم پاته کلونه
 که چا غونبې په خیرات کي را کړي خورم یې
 نور پر ما باندي حرام ژوندي بشکارونه

نور له غار خخه راوزه مورک جانه
 د کندو په مخ کي جوړ کړه اتبونه
 مبارک دي د کندو غوري مېلې سه
 خه خوبني کوه نخا کوه رقصونه
 پر دنیا درته خوک خه ويلاي نه سی
 دې جهان کي خانته جوړ که جنتونه
 مورک واور بدې خورې خورې خبرې
 نه يې پښې په حرکت سوي نه لاسونه
 د پیشو د نصیحت اثر ونه سو
 و مورک ته يې معلوم زاره مکرونه
 نور پیشو سوله له غاره خخه ليږي
 ويل ګوره زه پر شا اخلم ګامونه
 که له دې تر هغه غاره پوري ولاړ سې
 در کومه تا ته لوی لوی انعامونه
 یو به در کم د کندو اختيار په لاس کي
 بل درېسیمه د وریجو ګودامونه
 د غوریو ذخیرې ته به دې بوزم
 تر قیامته به در غور کمه برپتونه
 تر خپل غار پوري به دونه بوره یوسې
 چې بسیا دي اولادونه سی نسلونه
 د مورک تر خولې او به راتوېبدلې

تصور ته يې راتلل ټول نعمتونه
 مګر تپره يې پیشو کړه له نظره
 ژړي سترګي سپین تپره تپره غابونه
 ويل ما لره د غار قناعت بس دی
 خدای دي تا ته کړي په برخه جنتونه
 فاصله ده ډېره کمه انعام زيات دی
 په دي کار کي راته بنکاري حکمتونه
 هسي نه چې زه له غار خڅه در ووژم
 ته مي سخ کې په سينه تپره نوکونه
 دښمني مو پخوانۍ ده زر کلنہ
 زما نیکونو ازمېیلي ستا نیکونه
 ستا نیکونو داسي ډیري توبې وکښې
 داسي ډېر يې ننګولي محرابونه
 داسي ډېر يې ماتي سوي نيمګري
 نيمه خوا سوله قولونه پرهېزونه
 خو ګناه نه د توبې نه د سجدې ده
 ستا په خته کي اخبلی دی ظلمونه

جنگ پر پوستین دی

یوه ورخ ملا په خپل کور کي بيده و
 په خودرو خوبونو مسٽ لکه مينده و
 سڀني غوښي يې خورلي تر سړمو وي
 بنورواګانی يې ختيلي د کاسو وي
 خورهار يې رسبدی تر ګاونډيانو
 حرام کړي يې و خوب د ماشومانو
 چې پر اړخ به راواړاوه مېرمني
 بيا به ستوني ستخ سو لاندي تر بېستني
 تر پخوا به يې په لوړ اواز خورکي سو
 لا په منځ کي به زګبروي کله شپېلکي سو
 له ناکامه به يې نسخه په ژړا سوه
 خپل مېړه يې خواړه خوب لره بلا سوه
 نيمه شپه يې د کور مخي ته غونغا سوه
 څه سړي وه څه د سپيو هم غپا سوه
 وار په وار پورته کېدله آوازونه
 د ملا مېرمني ونیول غورونه
 پنځه شپږ څله يې خپل مېړه ټپله کړ
 بيا يې کش يو څل تر لاس بيا تر سېره کړ
 ويل کښېنه د کور مخي ته جنجال دی

هم د سپیو هم سپیو غالماں دی
 زموږ کوڅې ته به حتماً وي غله راغلي
 يا به خوک وي چا وهلي يا وژلي
 ملا غاري کړي تازه یو خه حیران سو
 پر اوړو یې کړ پوستین پسی روان سو
 په کوڅه کي خراغ نه و توره شپه وه
 شپه د ژمي هم سره وه هم تياره وه
 خو کسان وه په کوڅه کي یې دعوه وه
 یو له بله یې وهلي وه جګړه وه
 ملاجان ته پته نه وه چي د چا سی
 چي د کوم یوه دبمن د چا پر خوا سی
 یو او بل ته په خبرو په کيسو سو
 په تياره کي د جګړي په خلاصېدو سو
 چي ملا کړ ئان تيار د جګړي لور ته
 چا پوستین کړ له اوړو ورڅه پورته
 چي هر خه یې شاوخوا پسی ناري کړي
 چي یې جوري سوي سوي غلبلي کړي
 مخکه چاک سوه پکښي ورک د ده پوستین سو
 د ملا مسکين پر کور باندي ناورين سو
 خلک ستري جګړه خلاصه کراری سوه
 په تياره کوڅه کي بيرته خاموشی سوه

چي مېرمني يې آغازي کړي پوښتنې
 د ملا تر زړه وتلي د غم ستنې
 ويـلـ مـهـ کـوهـ پـوـښـتـنـهـ دـ وـگـړـوـ
 زـماـ پـرـ خـواـرـ پـوـسـتـيـنـ جـګـړـهـ وـهـ دـ زـوـيـ مـړـوـ
 چـيـ پـوـسـتـيـنـ لـهـ منـحـهـ وـوـتـيـ جـنـګـ سـوـرـ سـوـ
 بدـيـ وـلـاـړـهـ هـرـ سـپـرـيـ لـهـ جـنـګـ مـوـرـ سـوـ
 پـهـ پـرـدـيـ جـنـګـ کـيـ بـاـيـلـلـيـ مـيـ پـوـسـتـيـنـ دـيـ
 پـرـ لـړـمـونـ مـيـ چـړـيـ گـرـحـيـ زـړـهـ مـيـ شـينـ دـيـ
 چـيـ نـاـحـقـهـ پـرـدـيـ جـنـګـ تـهـ وـرـگـډـپـړـيـ
 خـپـلـ پـوـسـتـيـنـ بـهـ يـېـ دـ غـلوـ پـهـ لـاـسـ کـيـ لـوـبـړـيـ
 لـهـ مـلاـ خـخـهـ خـوـابـدـيـ سـوـهـ عـورـتـهـ
 اوـسـ گـيـلـهـ وـکـړـيـ لـهـ غـلوـ کـهـ لـهـ قـسـمـتـهـ
 وـيـرـجـينـياـ

2002- 3- 13

د آفـتونـوـ مـور~

خـوـ چـرـسـيـانـ سـرـهـ رـاـتـوـلـ وـهـ هـرـ يـوـ سـرـ وـ پـهـ کـيـسـوـ
 پـهـ دـاـ منـحـ کـيـ يـوـهـ بـغـ کـړـهـ کـورـ دـيـ وـرـانـ سـيـ دـ شـلـومـبـوـ
 کـهـ زـهـ هـرـهـ وـرـخـ پـاـچـاـ سـوـمـ زـهـ بـهـ منـعـ کـرمـ شـلـومـبـېـ
 لوـيـ دـبـمـنـ بـهـ تـرـ دـېـ نـهـ وـيـ پـهـ دـنـيـاـ کـيـ دـ نـشـېـ
 هـغـهـ بلـ بـانـديـ رـاـ بـغـ کـړـلـ چـيـ شـلـومـبـېـ لـهـ کـوـمهـ کـيـږـيـ

زمود د سر دېمن مسټي دی چې شلومبې ځینې جوړېږي
 له مسټو که مو خالي کړل په دنیا کي وطنونه
 نو به سر پر سر نشي وي پوچوو به چلمونه
 ها دريم چرسی را باغ کړه ويل تول نشه بشکارېږي
 له مسټو او له غړکي او شلومبو څخه بېړېږي
 که شیدي پر دنیا نه وي نه مسټي نه به شلومبې وي
 نه غړکه به څوک شاريي نه دېمن به د نشي وي
 علت ما درته پيدا کړ فکر وکړئ هوښيارانو
 د شيدو چاره په کار ده که نشه نه یاست یارانو
 د مجلس په یوه کونج کي بل چرسی و غزېدلۍ
 دي ګيسې ته یې تر پایه غور نیولی چرت وهلي
 ويل اوس راته معلوم سواست چې نشه یاست بې عقلانو
 دا خه ګډي ودې واياست بې خبرو سودايانو
 نه شیدي دي نه مسټي دي را روانې له آسمانه
 نه وياله له شلومبو ډکه چا ليدلي ده روانه
 له غړکي به خلاص نه سئ پر دنیا چې ژوندي غوا ده
 دا د هري بدې سر دی دغه زمود په ځان بلا ده

د خلکو خولې نه تړلي کېږي

يو سپری و خپله نسخه ورسره وه
 دی پیاده نسخه پر خره باندي سپره وه
 د مېړه او د مېرمني مرکه وه
 خه غیبت و خه صفت کيسه توده وه
 خه له یونو خه له خوابنې په ګیله وه
 خه یې نوري کيسې کړې لاره اوږده وه
 پر سپري باندي مېرممن وه ډېړه ګرانه
 یوه ورځ یې ستړی نه سو له بيانه
 چيرته ناسته وه ټولی د بېکارانو
 مسافر ته یې سو پام د ظالمانو
 ويل ګورئ دا بې شرمه بې غيرته
 دی پیاده خي پر خره ناسته ده عورته
 دا وطن به له بې ننګو خرابېږي
 نه له خلګو نه له قوم خخه شرمېږي
 نه معلوم دی ورته قدر د مېړونو
 نه بېړېږي د عالم له پېغورونو
 د مېړه مقام کتاب دی ذکر کړي
 خداي پڅله په قران کي پېژندلی
 کموي د مړو قدر بې ننګان دي

دا بې قومه دا بې پلاره ناکسان دي
 سړي واوریدې د ډلي سپکي سپوري
 لا تر غورې سوې یو خو خبری نوري
 ويل بشئي ته پياده سه زه سپرېږم
 د دې خلګو له پېغور خخه بېږيم
 چې له کلې خخه ووتو دباندي
 زه پياده حم ته سپره له ما د وړاندي
 چې پياده بشئه روانه سېري سپور سو
 په یوه ګې کې جوړ ورته پېغور سو

ويل وګورئ ظالم چې پر خره سپور دي
 په مزلو یې بشئه مړه کړه مخ یې تور دي
 جګه ونه سور یې مخ دي اوږدي پلنۍ
 په مرانه کې کمزوری تر مېرمني
 مور او پلار دا خېټور دی نازولي
 په خواري یې د لمر مخ نه دي ليدلى
 دا له خدايه نه شرمېږي ظالمان دي
 په بیابان کې ګيدران د کور زمریان دي
 چې په کور کې وي لوی سوی نازولي
 دوى سپاره بشئي پياده ورسره ځغلي
 همېشه د بل په لاس په نس ماړه دي

نه د جنگ دي نه د ننگ تيار خواره دي

چي سپري خبری واوريدي حيران سو

سمدستي له خره راکښته سو روان سو

خر دمخه دوي تر شا وهل مزلونه

وبل گوندي اوسي به کم سی پېغورونه

لا يې شل قدمه نه وه اخيستلي

لا د کلى منځ ته نه وه رسپدلي

چي تر غوب يې سول د خلگو آوازونه

د هلكانو د لويانو ريشخندونه

دا سپري او بسحه دواړه لپونيان دي

خر دمخه دوي پياوه پسي روان دي

که پر پنسو يې دي دا اوړد مزل وهلى

نو يې خر د خه دپاره رانيولي

په خندا یوه را برغ کړله څوانانو

له عالمه بې خبره هلكانو

دغه خر يې هم ملګري هم رهبر دي

په دبستو کې لار بنوونکي د سفر دي

دوی له خره سره روان ورسره مله دي

که دا خر ورسره نه وي دوي ړانده دي

هم مېړه هم يې مېرمن پر دي سلا سول

له ناکام خخه سپاره د خره پر شا سول
 بیا له سره یې شروع خپلی کیسې کړې
 ور په زړه یې تېري تېري خاطرې کړې
 ور په یاد یې کړل د خلګو ریشخندونه
 پر هر مور باندی بنکنڅل او پېغورونه
 چې ناخاپه یوې ډلي د ځوانانو
 له عالمه بې خبره بې کارانو
 ویل وګورئ دا څونه ظالمان دی
 پر یوه خره سپاره دوه تنه لویان دی

نه زړه سوی لري دا خلګ نه زورېږي
 نه له خدائی نه له عذاب خخه بېږېږي
 نه یې شرم له مخلوقه د دنيا سته
 نه په زړه کي یې څه ویره د عقبی سته
 که هر خو یې ځان له مور خخه پردي دی
 که حیوان دی ژبه نه لري ګونګي دی
 خود خدائی له قهره هم بېړه په کار ده
 یوه ورڅ د ټولو خلګو ګور ته لار ده
 پر حیوان باندی چا اینښی دومره بار دی
 خدائی ته وګورئ یو څه انصاف په کار دی
 په قیامت به را ژوندی دغه حیوان سی

سمدستي به د خاوند پر لور روان سی

دی به ئغلي خر به جگ ورباندي سپور وي

په اوبرو به ساه شړۍ مخ به یې تور وي

له مېړه له بنځي ورکه سوله لاره

هم له خره هم سفره سوه بېزاره

مېړه بیا پر پښو روان بشنه سپره سوه

بیا له سره هغه نوي ننداره سوه

دروازى د بنیار بندېږي په قلғونو

څوک تړلای نه سی خولې د عالمونو

ويرجينا

15/3/2002

شیطانی دعا

دوه یاران سره ملگری وه کلونه
 یو یې ژوند یو دسترخوان و یوه خونه
 یو یې تینگ پر عبادت مسلمانی و
 تل پر وخت به یې کول پنځه لموهونه
 د کال نېټه ورځی به تل روژه په خوله و
 کله کله یې د شپې کول نفلونه
 د پیرانو د شیخانو اخلاص مند و
 په هر نبار کي ور معلوم وه زیارتونه
 یوه ورځ سهار وختی لاس په دُعا و
 لوی خبستن ته یې زاري کړې خواستونه
 ویل خدايه ګناهونه می مهاف کې
 ما ته را مه کړې په برخه دوړخونه
 دروازې دی د کرم کړه راته خلاصي
 دبمنانو ته نصیب کړه دوړخونه
 په طاعت می سپینی کړي درته شپې دی
 شپې په ورځ درته کوم عبادتونه
 دې وطن کي دلتہ داسي بندگان دی
 چې یې خوبن دی د لمانځه پر وخت خوبونه
 نه زما چیغی نه آذان د ملا اوري

ستا پر نوم باندي کاپه کي دوه غورونه
 په بستر کي يې او بدې پښې غھولي
 دوى به هم د جنت غواړي نعمتونه
 پر ځای پروت کړ سر راپورته ويل خوار سې
 له خپل خدايه درته غواړه جنتونه
 ټه مېلې کوه د حورو په لښکر کي
 دربخنلي مي قصرونه کوژرونه
 شل جنته او زر حوري دي نصيب سه
 خدای ته ولی کوي زموږ شیطانتونه

ويرجينا

2001- 8- 9

تېلى خورجىن

يوه ورخ صحرايى گرەبىدى په بىار كى
 كرى ورخ يې تېرە كېرى وھ بازار كى
 چي خە شيان يې پھ بازار كى ران يولە
 سەدستى يې پھ خورجىن كى قلغولە
 تر مابىامە يې ئان سترى پھ سودا كې
 دروند خورجىن ڈك لە مالۇنو يې پھ شا كې
 سترى سوی كرى ورخ و پھ مزلۇنو
 پھ ملا كېروپ سو بوج يې زيات و د مالۇنو
 د بازار لە شورماشۇرە چى گۈشە سو
 پھ اوبرۇ يې سا شىل يو ئاي دمە سو
 سترى ئان يې هەغە دم خولە خولە سو
 صحرايى پھ خەھارى سو بىدە سو
 غل ئالىم تمامە ورخ پھ دەپسى و
 چى ھر ئاي و صحرايى دى بە ھورى و
 پھ كراھى يې تېرە پورتە كېل مالۇنە
 صحرايى تە يې ور پېپسۇول خوبۇنە
 نىمە شېھ وھ چى راوىن سو لە خوبۇنۇ
 ويې نە لىدى خورجىن ڈك لە مالۇنو
 پھ خوارىو چى گەتلىي يې پېپسى وې

په تناکي يې لاسونه غبرګي پښې وي
 هر خه تللي وه د ده په خوله ايرې وي
 ورته پاته د غم پېتی اندېښې وي
 په ژړا سو په نارو سو په بغارو
 چوکیدار يې هم خبر سو په چيغارو
 یو ناخاپه ور نه هېر سول تول غمونه
 په خورجین کي يې په ياد سول دوه قلفونه
 چې يې ولیدې کيلۍ او خپل جېبونه
 په خندا يې سره تک وهل لاسونه
 ويل خلك مي ساده بولي هوبنيار يم
 زه په عقل کي د غلو د مشر پلار يم
 چې کيلۍ راسره گرځوم تياره
 غل به خنګه کي پيدا خورجین ته لاره
 د هغه وطن پر مال به د غلو شېه وي
 پر ميدان چې يې پري اينې خزانه وي
 په ميراث کيلۍ پاتپري تر نسلونو
 نه درک د خزانو وي نه قلفونو

ويرجينيا

2001- 8- 9

د قدرت نشه

پخوانیو زمانو کي يو لوی بنار و
 چېرته ليري په شنو غرونو کي ايسار و
 له نړۍ خڅه يې بېل وه عادتونه
 له مخلوقه يې جلا وه رواجونه
 يو يې دا و له سلګونو رواجونو
 پاچه‌ي به هیچا نه کړل په کلونو
 نه له پلاره پاتېده پاچه‌ي زوى ته
 نه هوس د میراث پاته کم او لوی ته
 په دې بنار کي يې جوړ کړي يو میدان و
 د بنار تولو اوسېدونکو ته عيان و
 هري درې میاشتي میدان کي غونډېدله
 د قاضي مخي ته ټول حاضرېدله
 لوی قاضي به ګيند را خوشی پر میدان کړ
 او جارچي به په هغه ګپري اعلان کړ
 که هر چا کړ دا ګيند پورته زموږ پاچا دی
 پوره درې میاشتي امير دی زموږ پېشوا دی
 چي يې درې میاشتي د قدرت پر تخت تېرېږي
 په هغه ورځ به يو لاس ورنه پرې کېږي

شاهدان که د چا ډېر وه د ظلمونو
 تري به سترګه ايستل کېږي په سیخونو
 نه دعوه نه بهانه سی خوک منلای
 نه یوه ورځ پاچه‌ی سی اوږد ډېلای
 په دې بnar کي د قدرت لپونی ډېر وه
 پاچه‌ی لره تر لاس تر سترګه تېر وه

 د دوي مخي ته لاسونه پري کېدله
 لا د چا سترګه په سيخ ايستل کېدله
 د قدرت گيند چي به خوشی پر ميدان سو
 د نیولو په تکل به زور او خوان سو
 د قدرت دپاره هر یو تر لاس تېر و
 هم د لاس هم یې د سترګي نعمت هېر و
 چي په برخه به د هر سړي قدرت سو
 چي به پورته خوک پر تخت د سلطنت سو
 په غوغا به یې په بnar کي خوان او زور کړ
 په دريو مياشتو به یې زړه په خلکو سور کړ
 پس له وخته به روان و کړه غاړه
 چا او چا بايللى لاس او سترګه دواړه
 یوه ورځ چي گيند را خوشی سو ميدان ته

جارچي خوله و ه سمه کړي و اعلان ته
 چي راټوب کړله ميدان ته يو وګړي
 نه یې لاس و نه یې سترګه د زوي مړي
 چا پونتنه ورنه وکړله نادانه
 ته په څه منډي وهې مور یې له ځانه
 په دريو مياشتو کي به لاس درنه اره کړي
 يا دي بنائي بله سترګه در ړنده کړي
 ويل درې مياشتني چي کړي مي نشه ۵۵
 لا په زړه کي مي هغه نشه تازه ۵۵
 لا هنوز لرم يو لاس او يوه سترګه
 د قدرت نشه مي نه پرېږدي تر مرګه
 که لاسونه مي پري کېږي سترګي نه وي
 د دريو مياشتو پاچهي به مي په نه وي

په دريو مياشتو کي به ډېر کم بي لاسونو
 ډېري سترګي به کم کمي له سرونو
 چي قاضي وي چي دا ګيند او دا ميدان وي
 په دې بناري داسي ډېر به لپونيان وي

ويرجينا

2001- 1- 9

یارانه

پخوانیو زمانو کي يو لوی خان و
 پر باغونو يې ولار نيمی آسمان و
 هم سخي و هم باتور هم بشکلی حوان و
 د زړه ډک لکه زمری و پهلوان و
 مهربان پر یتیمانو پر خوارانو
 پر پوښته و حاضر د رنځورانو
 په پاللي همپشه مړه او ژوندي وه
 په روزلي وه که غم و که بشادي وه
 هره شپه يې مجلس تود و د یارانو
 له قلا يې و بغ پورته د سازيانو
 چي سندري چا ويلى ده مل و
 چي په بشار کي ربabi و ده خپل و
 د چا غوري وي چمبي په خيراتونو
 چا يې و کړلې مېلې پر ذکاتونو
 ډلي ډلي ورته ناست غوره مalan وه
 تر خپليو تر گامونو يې قربان وه
 شل او دېرش يې نوکران او مزدوران وه
 په سل ګونو يې د مھکو بزگران وه
 په دعا يې هم کوچنيان وه هم لویان وه

په پلېنوي يې ياران او مخلسان وه
 خو هر گوره نه يې ورور و نه يې پلار و
 نه يې زوى په نصیب کړی کردګار و
 درې خلور يې واده ګړي ارتینې وې
 د ګلونو تر ګډایو نبایستې وې
 هره نسخه يې نبایسته وه بې سینګاره
 لکه سرو زرغونه وه بې بهاره
 خدای نور هر خه وه ورکړي بې اولاده
 زړه يې ډک و لکه زخم له فرياده
 خيرات ګړي يې پسونه او غوايان وه
 نازولي يې پيران او دروبشان وه
 په دوا يې ستړي ګړي طبيبان وه
 ننګولي يې په سمار کي کوډګران وه
 په قسمت کي يې زوى نه و رسپدلۍ
 له اولاد سره خدای نه خندولۍ
 غم او فکر وار په وار ورباندي زور سو
 خان رنځور سو پر کور پرېوتۍ نسکور سو
 لا يې تبي وي ډلګري د دردونو
 چې يې واورېدل د لويو تاوانونو
 په دریاب کي يې ډوب سوي وه مالونه
 په تاوان کي ورنه ولاړل جايدادونه

خوپ خرخي کړلې مهکي شنه فصلونه

قلاغاني اورشوگاني لوی باغونه

د تاوان له غمه لا پسي رنځور سو

د مرګي په انتظار يې هر تربور سو

ورځ تر بلې يې زور زيات سو د دردونو

طبيبان يې سول عاجز له درملونو

نه اثر کاوه ملا او تعويذونو

نه اميد له لويو لويو زيارتونو

آوازه سوه خان له رنځه نه جوړپري

يا به نن وي يا سبا کار يې خلاصېږي

ناجوري ته يې عاجزه طبيبان دي

په تعويذ يې ستړي سوي ملايان دي

پر څواني يې د مرګي لاري سپري دي

پر فاني دنيا يې پاته يو خوشې دي

په قلا کي يې نور نه و هوسونه

نه ياران و ه مستي نه پايكوبونه

نه له هري خوني پورته آوازونه

نه خوښي و ه نغمې وې نه رقصونه

نه د خان په کور کي هره ورځ ياران و ه

نه په ورځ کي تر ده سل څله قربان و ه

يو اشنای چي تر دا ټولو پر ده ګران و

دا د خان دپاره ئان و هم جهان و
 له سهاره تر مانبامه پر مېلمه و
 لکه سیوری همپشه به ورسره و
 ده به تل ویل که مال دی که می ئان دی
 تر وېښته می قربان کړي د خپل خان دی
 چې ژوندی به یم یوه ورڅې له خانه
 خدايیه مرګ می کړي په برخه له آسمانه
 خدايیه ته می د خپل یار د بلا سپر کړي
 د اجل غشی یې ما ته برابر کړي
 خو چې برغ سو د طبیب چې نه جو پېږي
 خان که ژر وي او که وروسته روانېږي
 نو اول ورڅخه لیري هنځه یار سو
 له تربور سره ملګرۍ سو اغيار سو
 بیا یې نه وکړه د خان د رنځ پوښتنه
 نه یې پل هنځی کوڅې ته کړ دنه
 په کوڅه کې یې د یار قدم پردي سو
 د خان سیوری یې په سترګو کې اغزی سو
 خود خان اجل لانه و رسېدلی
 په تندي کې یې لا مرګ نه و لیکلی
 لا یې پاته پر نابوده دنیا شپې وې
 لا په برخه یې یو خو خودې ترڅې وې

له بستر خخه راپورته سو روan سو
 بیا په کلی په مالت کي بغ د خان سو
 بیا یې شاته ورپسې خپل نوکران وه
 بیا یې خلک په ثنا صفت گويان وه
 زور اشنای چېرته له لیرې را پیدا سو
 خان یې ولیدی له ورایه په خندا سو
 به سو خدایه چي دي بيرته خان را جوړ کي
 په دېمن او رقیبانو می زړه سور کي
 خان له یاره په ګیله وکړه پونستنه
 نن دي څرنګه په یاد سوم درواغجنه
 زه دا دوه کاله رنځور ومه ناتوانه
 ستا په زړه کي یو څل تېر نه سوم ناخوانه
 یار یې خوله کړه ورته خلاصه ویل خانه
 په پېغور پېغور می مه شړه له ئانه
 دا دنيا د مړو نه ده د ژوندو ده
 چي ژوندي ورباندي ګرخي د هغو ده
 طبیبانو ته ژوندي نه وي بللى
 ملایانو هدیرې ته وي سپارلى
 موږ هم نه وي حسابلى په ژوندو کي
 ژر يا وروسته مو کتلې هدیرو کي
 چي له مړو سره یاري کوي نادان ده

پېخبره له قانونه د جهان دی

اوس چي بيرته ژوندي سوي يې زموږ خان يې

په ژوندو کي تر هر چا راباندي گران يې

ویرجینیا

2000- 3- 20

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library